

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2024

Vojtěch Ruda

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Politické hodnoty a humor pořadu John Oliver: Co
týden dal a vzal**

Bakalářská práce

Autor/ka práce: Vojtěch Ruda

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Irena Reifová, PhD.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ... 30.7.2024

Vojtěch Ruda

Bibliografický záznam

RUDA, Vojtěch. *Politika a humor pořadu John Oliver: Co Týden Dal a Vzal*. Praha, 2024. 52 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Reifová, PhD.

Rozsah práce 62 491 znaků bez mezer.

Abstrakt

První část teoretického rámce se zaměřuje na vlastnosti politické satiry a prostředky, jakými přispívá k politické kultivaci po celém světě. Mediální fenomény obsahující politickou satiru jsou zařazeny do předem určených a popsanych věků politické komunikace, na příkladech televizních pořadů a internetových portálů či komunit jsou pak ukázány specifika daného média. Kvalitativní tematická analýza poukazuje na důležité příběhy a prvky v pořadu, které u publika vyvolávají různé reakce, například smích, potlesk či znechucení.

Abstract

The first part of the theoretical framework focuses on the characteristics of political satire and the means by which it contributes to political cultivation around the world. Media phenomena containing political satire are classified into predetermined and described ages of political communication, and the specificities of the medium are then shown through examples of television shows and Internet portals or communities. The qualitative thematic analysis highlights important stories and elements in the show that elicit different reactions from the audience, such as laughter, applause, or disgust.

Klíčová slova

Politická Satira, John Oliver, satira, late-night talk show, politická komunikace, humor

Keywords

Political Satire, John Oliver, Satire, Late-Night talk show, political communication, humor

Title/název práce

Political values and humor of Last Week Tonight with John Oliver

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat své milované rodině za neutuchající lásku a podporu při tvorbě této práce a v životě, jako takovém. Velice děkuji také své vedoucí práce, doc. PhDr. Ireně Reifové, PhD., za věcné připomínky a trpělivý přístup. Velké díky patří zejména mé sestře, díky které jsem „getnul svůj shit together,“ a také Křupavým Ponožkám a Brožoazii.

Obsah

Úvod	8
1. Definice a vlastnosti politické satiry	9
1.1 Politická satira jako projev politické komunikace.....	9
1.2 Konvergence zábavního žánru a žurnalistiky	11
2. Politická satira pohledem tří věků politické komunikace.....	12
2.1 Variety Show – Saturday Night Live!	13
2.2 Late-Night Talk Shows – The Daily Show, The Colbert Report, The ½ News Hour	14
3. Politická satira v éře nových médií.....	16
3.1 Konzervativní organizace <i>The Babylon Bee</i>	16
3.2 Liberální magazín <i>The Onion</i>	18
3.3 Memy a okrajové komunity.....	19
4. John Oliver	21
4.1 Život a dílo	21
4.2 Pořad <i>Last Week Tonight</i>	22
4.3 „The John Oliver Effect“	23
5. Metodologická část.....	24
5.1 Cíl práce.....	24
5.2 Výzkumné otázky	24
5.3 Výběr výzkumné metody	25
5.4 Výběr dat	26
5.5 Kódování	26
5.6 Analýza pořadu.....	27
5.6.1 VO: Jaké jsou funkční charakteristiky humoru v pořadu?	27

5.6.2	VO1: Na jaké podněty publikum reaguje? A jak?.....	28
5.6.3	VO2: Co je předmětem zesměšňování na osobě Donalda Trumpa?	31
5.6.4	VO3: Jaké infografiky vyvolávají v publiku reakci?.....	36
5.7	Shrnutí analýzy	38
	Závěr.....	39
	Summary.....	40
	Odborná literatura.....	41
	Využité audiovizuální zdroje.....	47
	Zdroje použitých obrázků.....	47

Úvod

Politická satira se od nástupu kabelové televize stala významným fenoménem. S proměnou komunikačních prostředků docházelo také ke změnám formátů pořadů, ve kterých politická satira hrála velkou roli. Jedním z prvních pořadů, které obsahovaly prvky politického humoru, byla skečová show *Saturday Night Live*, kterou od roku 1975 vysílá americká stanice NBC. Postupem času však politika a političtí činitelé přestali být pouhým terčem vtipů a jejich činnost se začala podrobně analyzovat a kritizovat za doprovodu trefných poznámek, které zpochybňovaly jejich kompetenci. Příchod nových médií zajistil větší propojení diváků různých pořadů. Příznivci politické satiry se sami stali producenty vtipů s politickým podtextem, čímž mohou přímo ovlivnit diskurz okolo těchto témat.

O konvergenci politické satiry s formátem late-night talk show je dlouhodobě velký zájem a pro mnoho mladších televizních diváků představuje důležitý zdroj informací o politickém dění. Dominantní postavou současné politické satiry je britský moderátor a komik John Oliver se svým late night talk-show pořadem *Last Week Tonight with John Oliver* (v českém překladu John Oliver: Co týden vzal a dal), který je oblíbený i u českého publika. Ačkoliv je Oliver moderátor britského původu, témata probíraná v jeho pořadu se týkají palčivých problémů americké společnosti. Příležitostně se věnuje také otázkám nadnárodního významu. Častým terčem jeho kritiky 45. prezident USA Donald Trump, jehož rétorika o „fake news“ podřívá důvěru ve žurnalistické instituce a zároveň útočí na politické satiriky.

V teoretické části této práce jsou popsány vlastnosti politické satiry a její specifika pro třetí a čtvrtý věk politické komunikace. Na příkladech televizních pořadů a internetových portálů či komunit jsou pak ukázána specifika formy politické satiry v dané časovém rozmezí. Praktická část se zabývá funkčními charakteristikami humoru v daném pořadu, rozborem témat týkajících se osobnosti Donalda Trumpa a funkcemi infografiky, jež je přítomna po pravém boku moderátora. Kvalitativní tematická analýza poukazuje na důležité příběhy a prvky v pořadu, které u publika vyvolávají různé reakce, například smích, potlesk či znechucení.

1. Definice a vlastnosti politické satiry

Satira je velice široký pojem, který je náročné řádně definovat, jelikož se v lidské kultuře vyskytuje od nepaměti. Satiru nalezneme mimo jiné v antických komediích, Danteho Božské komedii či Shakespearových hrách. Od té doby se definice satiry může lehce měnit podle kulturních specifik dané doby a místa. Podle Encyklopedie Britannicy (Elliot, 2019) je satira definována jako „*umělecká forma, především literární a dramatická, v níž jsou lidské nebo individuální neřesti, hlouposti, zneužití nebo nedostatky vystaveny odsouzení prostřednictvím zesměšňování, burlesky, ironie, parodie, karikatury nebo jiných metod, někdy s cílem podnítit společenskou reformu.*“ Jedná se tedy o široký pojem, jehož specifika mohou záležet na médiu, kterým se satira šíří. Satira má v lidské kultuře hluboké kořeny, a stále se jedná o důležitý nástroj pro společenskou kritiku a reflexi s velkým potenciálem ovlivňovat veřejné mínění.

Politický humor a politická satira jsou sice příbuzné, ale oba pojmy se vztahují k odlišným konceptům. První termín zahrnuje jakékoli humorné zpracování politických otázek, událostí, osob nebo institucí. Pokud je text (karikatura, vtip, film nebo obrázek) vtipný a odkazuje na nějaký politický konstrukt, jedná se o politický humor. Politická satira je naproti tomu specifickou kategorií politického humoru, která zahrnuje implicitní kritiku nebo zpochybňování stávajících postupů, politik nebo institucí, a vede k pobouření publika (Chandler a Munday, 2020, s. 592). Zatímco každá politická satira je politickým humorem, ne každý politický humor je satirou.

1.1 Politická satira jako projev politické komunikace

V knize *An Introduction to Political Communication* uvádí autor Brian McNair (2013, s.75-76) pět funkcí komunikačních médií v ideálních demokratických společnostech. Tou první je informování občanů o tom, co se kolem nich děje. Za druhé musí vzdělávat o smyslu a významu "faktů." Zatřetí, média musí poskytovat platformu pro veřejnou politickou diskusi a usnadňovat formování veřejného mínění. Další funkcí je pak zviditelňování vládních a politických institucí (tzv. role hlídacního psa) a tou poslední je funkce propagační, kdy mají sloužit k prosazování politických názorů, a v čase voleb pak propagace může být viděna jako přesvědčování (McNair, 2018).

V rozsáhlé analýze přichází Hmielowski a spol. (2011) s modelem *Affinity for Political Humor* (AfPH), ve kterém popisují čtyři možné roviny, ve kterých lze hledat

motivace ke konzumaci politicko-satirických pořadů. Jedná se o 1. nemístnost či poukazování na nesoulad, 2. přispívání humoru k pocitu nadřazenosti, 3. používání humoru ke zmírnění stresu nebo úzkosti, 4. schopnost humoru usnadňovat mezilidské vztahy. Pro to, aby nesourodá složka humoru fungovala, je zapotřebí, aby jedinec byl srozuměn se společenskými normami, což mu umožňuje rozeznat nesoulad (Meyer, 2000), a aby se daný význam textu nacházel mezi všedností a nepřijatelností. V politickému humoru lze často vystopovat dichotomii dobro vs. zlo, protože se často vtipkuje při porovnávání našich demokratických ideálů (vnímaných jako dobré) s formálními činy našich vládních orgánů nebo představitelů (vnímaných jako špatné) (Holbert a kol., 2013). Složka vzbuzující pocit nadřazenosti se vyznačuje nepřátelstvím, zlobou, agresí, výsměchem, znevažováním nebo agresivní funkcí humoru (Raskin, 1985, s.35).

Smích nad chybami druhých umožňuje jednotlivcům cítit se bezpečněji ve svém vlastním přesvědčení a odstraňuje nejistotu, které mohou mít ohledně svého vlastního chování nebo preferované politické skupiny (Hmielowski a spol., 2011). Vzhledem k povaze politiky se lidé často ocitají v úzkosti z výsledku určitých voleb nebo v situaci, kdy mohou nesouhlasit s jinými lidmi, s nimiž komunikují. Hmielowski dále cituje Ziveru (1984), který tento důvod užívání humoru popisuje jako obranný mechanismus jedince. O čtvrtém bodu se pak v analýze píše následovně: *„Pokud jde o politiku, lidé si mohou vytvářet sociální vazby nebo spojení tím, že si dělají legraci z politiků nebo politických stran. Politická elita může fungovat jako společný nepřítel, který spojuje lidi se zdánlivě odlišnými ideologiemi. Kromě toho může politický humor sloužit k vytváření ještě silnějších vazeb mezi těmi jednotlivci, kteří si zachovávají podobné ideologické světonázory“* (Hmielowski a spol., 2011). Výsledky panelového výzkumu (Jeong, M. a spol., 2023) ukázaly, že bez ohledu na to, zda bylo vystavení politické satíře náhodné prostřednictvím sociálních médií, nebo ne, zvýšilo politickou diskusi, zprostředkovanou konverzací o politické satíře.

Formy a postupy produkce mainstreamové politické satiry se liší v závislosti na specifikách daného mediálního trhu. Jakubowicz (2017) uvádí politický systém USA jako příklad liberálního modelu demokracie, jenž se často vyskytuje v nejstarších demokraciích, a je pro něj typické, že vlády zasahují do médií jen velmi málo. Vzhledem k faktu, že USA nemají pevnou pozici a tradici médií veřejné služby, jako je tomu kupříkladu v Evropě,¹ se

¹ Narozdíl od veřejných médií kupříkladu Velké Británie či České Republiky, která jsou financována povinnými koncesionářskými poplatky, získávají americké sítě PBS (Public Broadcasting Service) a NPR (National Public Radio) své finanční prostředky skrze dary od diváků, či poplatky od provozovatelů vysílání, jenž do daných organizací spadají.

o trh televizního zpravodajství z většiny soutěží komerční stanice. V očích vedení zpravodajských stanic dvoustranický politický systém USA jasně rozděluje trh na republikánskou a demokratickou část. Existují tak diametrálně odlišné poptávky a nabídky toho, jakými tématy by se mělo (politické) zpravodajství, potažmo publicistika zabývat.

1.2 Konvergence zábavního žánru a žurnalistiky

V posledních několika dekádách prochází žurnalistika velkými změnami. Jedním z důvodů je to, že zpravodajské formáty, jež fungovaly v minulém století, ztrácejí na popularitě. Možný rozklad žurnalistiky v post-moderní společnosti shrnuje Wahl-Jorgensen (2016) následovně: „Zaprvé, v posledních několika desetiletích došlo ke katastrofálnímu propadu obchodního modelu žurnalistiky, který přinesl konec jistot a stabilit charakterizující narativy okolo této profese. Za druhé, vědci začali zpochybňovat ústřední roli žurnalistiky v demokracii. Za třetí, procesy konvergence přinesly bezprecedentní změny v produkci, formě, obsahu a spotřebě žurnalistiky.“ Destabilizace způsobená tímto procesem tak nutí akademiky zkoumat, jakým způsobem by se žurnalistika mohla vyvíjet v 21. století (Wahl-Jorgensen 2016).

Jednou z alternativ ke krizi ohrožené tradiční žurnalistice může být právě kombinace informování a zábavy ve specializovaných humorných a satirických pořadech. Stírání rozdílu mezi zábavným pořadem a zpravodajstvím je nejlépe vidět na osobnosti Jona Stewarta, ikony pořadu *The Daily Show*. Baym (2005) považuje moderátora za „experiment v žurnalistice“ a McNair (2018) jej uvádí jako příklad jakéhosi „barda“ žurnalistiky: „Všichni tito "bardi" sice nepodléhají novinářským konvencím, ale významně přispívají k veřejnému politickému diskurzu a divácky atraktivním stylem zkoumají aktuální otázky a problémy, kterým se "přímé" zpravodajství musí vyhýbat.“

Dále analyzovaný pořad *Last Week Tonight* je často popisován jako příklad takzvaného infotainmentu. Jedná se o spojení slov *information* (informace) a *entertainment* (zábava) a do této kategorie spadají takové pořady, které podávají informace lehkou a zábavnou formou. Termínu infotainment předchází rozlišení zpravodajství na tzv. „*hard news*“ (tvrdé zprávy) a „*soft news*“ (měkké zprávy). „Tvrdé“ zprávy se obvykle používají pro témata, která jsou obvykle aktuální, důležitá a mají důsledky, jako je politika, mezinárodní záležitosti a obchodní zprávy. Naopak mezi „měkká“ témata zpravodajství patří zábava,

celebrity a zprávy o životním stylu (Newman, 2016).

2. Politická satira pohledem tří věků politické komunikace

Globální válečné konflikty spolu s rozvojem komunikačních technologií přinesly veliké změny v tom, jakými způsoby mezi sebou ve 20. století interagovaly jednotlivé složky politické komunikace. Ve svém článku se Blumler a Kavanagh (1999) zaměřují na tyto změny a pomocí nich rozdělují politickou komunikaci na tři velká období. První poválečné období se vyznačuje tím, že většina politické komunikace se podřizovala silným politickým stranám, které určovaly probíraná témata a měly silnou vazbu a vliv na tehdejší masová média.

Druhý věk začíná v šedesátých letech minulého století s nástupem celostátního televizního vysílání. To se postupně stalo dominantním médiem politické komunikace v USA. Ve zpravodajství byly zavedeny normy k odstranění stranických postojů novinářů a k podpoře spravedlnosti, nestrannosti a neutrality. To donutilo politické strany ke změně vystupování. Role politiků v komunikaci s masami znatelně oslábla, a tak byli nuceni naučit se nové triky, jakými získávali voliče (Blumler a Kavanagh, 1999).

Třetí věk se vyznačuje spíše mnohoznačností, rozmanitostí a nejistotou, než jedním konkrétním prvkem: „*Zdá se, že klíčové hranice, které dříve utvářely oblast politické komunikace, se rozplývají – například mezi "politickými" a "nepolitickými" žánry, mezi záležitostmi "veřejného" a "soukromého" zájmu, mezi "kvalitním" a "bulvárním" přístupem k politice, mezi novináři sloužícími publiku jako "informátoři" a jako "baviči" a mezi "masovým" a "odborným," "obecným" a "pozorným" publikem. Co je nahradí? Nový soubor hranic, nebo zcela méně strukturovaný stav věcí?*“ (Blumler a Kavanagh, 1999). Autoři tak vyjadřují nejistotu nad tím, zdali při stírání hranic všech žánrů a přístupů ke komunikaci politiky bude stále možné rozlišit záměr a vliv těchto mediálních produktů.

V jedné z kapitol knihy *Television Talk: A History of the TV Talk Show* autoři (Timberg a Berler, 2004) popisují takzvaný pátý věk talk shows. Mezi lety 1990 až 2000 si všímají tendencí některých talk shows zařazovat do svého obsahu prvky zpravodajství. Pořady, jakými byly například *The Larry King Show*, *The McLaughlin Group*, *Politically Incorrect* či *Larry Sanders Show* se staly novými místy politické a kulturní identifikace (Timberg a

Berler, 2004). V těchto pořadech lze poprvé vystopovat pokusy dostat konzistentní politickou satiru do mainstreamového vysílání skrze diskusní pořady.

2.1 Variety Show – Saturday Night Live!

Význam pořadu *Saturday Night Live* v americké společnosti nelze brát na lehkou váhu. Od prvního dílu odvysílaného 11. října 1975 bylo odvysíláno přes devět set čtyřicet epizod a jedná se tak o jeden z nejdéle běžících pořadů americké televize. Zároveň se jedná o jeden z nejoblíbenějších pořadů Hollywoodských tvůrců (The Hollywood Reporter, 2015). Během prezidentských voleb USA v roce 2008 bylo zjištěno, že skeče SNL znázorňující oba kandidáty ovlivnily rozhodnutí 10% dotázaných voličů dotazovaných u volebních místností (Reuters, 2008).

„Saturday Night Live, zejména v prvních letech své existence, byl televizní komediální pořad vytvořený novou generací pro ty, kteří dospívali během společenských změn v 60. letech. Tento pořad přetavil kulturní znalosti v politickou a společenskou satiru, která byla přijatelná pro okrajové publikum,“ popisují kouzlo pořadu Gray a spol. (2009, s.23). Ačkoliv původem se jedná o tzv. *variety show* doplněnou o množství skečů, politická satira v něm vždy měla své pevné místo. Jako příklad lze uvést segment *Weekend Update*, jenž měl premiéru v první epizodě pořadu a od té doby je jeho častou součástí, nejčastěji se vyskytuje po prvním hudebním vystoupení. Segment paroduje zpravodajské vysílání, jeden či dva ze členů hereckého týmu prezentují zprávy vždy doplněné o trefné komentáře. Spin-off k tomuto segmentu byla speciální produkce *Saturday Night Live Weekend Update Thursday*, jenž vznikala nárazově dle potřeb NBC, například k prezidentským volbám v roce 2008 nebo jako výplň prázdného slotu v programu televizní stanice. Během čtyřiceti devíti sérií se za hlasatelským stolem usadilo přes třicet dva různých komiků.

Na rozdíl od výše zmíněných talk shows se však SNL při konfrontování politických postojů držela více při zemi: *„Od poloviny sedmdesátých let Saturday Night pravidelně zpracovávala pro diváky prezidentskou politiku a nabízela interpretace, které strukturovaly to, jak se obraz prezidenta filtroval v populární kultuře. Takové karikatury však obvykle postrádají jakoukoli formu smysluplné politické kritiky a místo toho jsou z velké části závislé na imitačním humoru, který se zaměřuje spíše na osobní manýry a politický styl než na politiku.“* (Gray a spol., 2009, s.38). V průběhu let se pořad vyznačoval často se vyskytujícímu skeči, ve kterých jeden herec parodoval aktuálně úřadujícího prezidenta USA. Tento druh humoru však nikdy příliš nepoškodil ani jednoho z kandidátů.

Politické karikatury v tomto pořadu se nevyhnul ani 45. prezident USA Donald Trump, jenž byl v několika skečích ztvárněn hercem Alecem Baldwinem. Sám Trump se však v SNL objevil hned dvakrát, a to jakožto host s tradičním monologem. I přes hlasité protesty² se jednalo o jednu z nejsledovanějších dílů pořadu za poslední roky. Plochého vyobrazování politiků si všimá i článek od Weinholdové a Bodkinové (2017), ve kterém analyzovaly skeče z prezidentských voleb USA v roce 2016. Podle nich se tvůrci pořadu soustředili spíše na to, že kandidáti nedodržují tradiční mužské a ženské ideály, než aby kritizovali úroveň jejich kompetencí při prosazování prezidentských ideálů.

2.2 Late-Night Talk Shows – The Daily Show, The Colbert Report, The ½ News Hour

Pořad *The Daily Show*, zejména v éře moderátora Jona Stewarta, je zásadním milníkem v proměnách politické satiry v televizi, a silně se o něj opírá velké množství odborné literatury na toto téma. Samotný pořad také fungoval jako startovní bod pro mnohé následovníky Jona Stewarta. V různých intervalech se na tvorbě pořadu podíleli budoucí moderátoři svých vlastních zábavných pořadů, a to například Steve Carell, John Oliver, Stephen Colbert, Samantha Bee nebo Hasan Minhaj.

Stewart byl také jedním z prvních ve svém oboru, kdo ve svém satirickém pořadu otevřeně kritizoval ostatní média. Často citovaný střet politické satiry a „tradiční“ žurnalistiky Gray a spol., 2009, s. 41; Jenkins, 2006, s. 225) se odehrál v roce 2004 v pořadu *Crossfire*. V té době demokratický³ Tucker Carlson si do pořadu přizval právě Stewarta, který se pustil do osoby moderátora a zpochybňoval nestrannost pořadu.⁴ Na začátku roku 2024 se odehrál triumfální návrat Stewarta zpátky za zprávařský stůl, čímž zaplnil dva roky prázdné křeslo po bývalém seniorním mezinárodním zpravodaji⁵, nástupci i předchůdci zároveň, Trevoru Noahovi. Tentokrát však Stewart moderuje pouze pondělní vysílání, zbylé

² Před Trumpovým vystoupením se u Trump Tower sešlo mnoho odpůrců, držíce cedule s nápisem „DUMP TRUMP.“ Uskupení DeportRacism.com vyhlásilo odměnu pět tisíc dolarů tomu, kdo během monologu zařve na Trumpa, že je rasista. Toho se s radostí chopil komik Larry David, jenž v předchozím sketchi ztvárnil Trumpova politického protivníka Bernieho Sanderse. David to však dělal pouze pro peníze (Garber, M 2015).

³ Tucker Carlson původně začínal jak komentátor na stanici CNN, jehož diváckou základnu tvoří převážně demokraté. Byl jedním ze zakladatelů pravicového webu *The Daily Caller*, do minulého roku pak komentoval aktuální dění na konzervativní stanici *FOX News*.

⁴ Podobný střet se odehrál v únoru tohoto roku po Carlsonově interview s ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Do Carlsona se několikrát opřel i John Oliver

⁵ Tzv. Senior Correspondent. Jedná se o satirický titul, kteří obdržel každý, kdo se pravidelně podílel na vstupech do pořadu. Každý z dopisovatelů měl svůj vlastní, specifický titul.

tři dny jsou na výslunní dopisovatelé pořadu. Televizní gigant Paramount Global doufá, že si Stewart vybere a vychová svého dalšího nástupce (Steinberg, 2024).

Dalším matadorem americké televize je Stephen Colbert, který se těší velké důvěře zejména u mladších diváků. Tento pořad v určité době svého působení oslovil podobné množství konzumentů, jako kupříkladu deníky *Wall Street Journal* či *USA Today* (Gotfried, 2014). Se svým pořadem *The Colbert Report*, jenž byl vysílán mezi lety 2005 a 2014, posunul hranici politické satiry ještě dál. Jedná se o spin-off *The Daily Show*, kde předtím moderátor působil, a s novou příležitostí a svobodou ve výběru témat si brzy vydobyl silné postavení v pozdních hodinách kabelového vysílání. Moderátor zde ztvárňoval fiktivní postavu Reverenda Sira Dr. Stephena T. Mos Def Colberta, D.F.A., šampiona v těžké váze. Tato persona byla do velké míry inspirována Billem O'Reillym, legendárním moderátorem talk shows na stanici *Fox News*. Původně liberální Colbert se tak vžívá do konzervativního opaku sebe sama, a tímto konceptem přidává další vrstvu do již tak komplexní satiry. Převtělení se do této osoby bylo vždy náročné, a konečný výsledek nikdy nešlo předpokládat. Z této role Colbert nevystupuje ani při rozhovorech s hosty, kteří ale byli v zákulisí s celým procesem obeznámeni: „*Hraju roli v představení a on je idiot a záměrně neví, co víte a na čem vám záleží. Prosím, jen mě upřímně vyvedte z omylu o mé nevědomosti. Nenechte mě, abych vám vkládal slova do úst, a tam venku se budeme mít skvěle.*“ (Gross, 2012).

Oba moderátoři se netají svou náklonností k demokratické straně v dvoustranickém politickém systému USA (E.W.com, n.d.; web.archive.org. 2007), a to se do jisté míry může odrážet i na projevu a hodnotách pořadu. Jako protipól těchto pořadů vznikl konzervativní satirický pořad *The ½ Hour News Hour*, jenž produkoval a moderoval Joel Surnow, tvůrce populárního thrillerového seriálu *24 Hodin*. Surnow viděl potenciální nevyužitě místo na trhu konzervativní politické satiry: „*Přiznejme si, že lidé jsou zábavní na obou stranách. Opravdu jsem cítil, že tu něco chybí.*“ (Glaister, 2007) Pořad byl však po třinácti epizodách zrušen. Autor v rozhovoru sportovně přiznal porážku: „*Jsou opravdu skvělí a víte... a důvodem jejich úspěchu není to, že jsou liberálně zaujatí nebo že se přiklánějí na tu či onu stranu, ale to, že jsou vtipní.*“ (Hewitt, 2007). Z těchto pořadů přímo vycházelo mnoho dalších late-night talk shows, například *The Nightly Show*, *Full Frontal*, *The Patriot Act with Hasan Minaj*, nebo segment *Closer Look* v pořadu *Late Night with Seth Meyers* (Wilkinson, 2019).

3. Politická satira v éře nových médií

Jenkins (2006, s. 208-209) podrobně popisuje bohatý svět možností, jenž nová média přináší dříve spíše pasivnímu publiku, a jakým způsobem tyto možnosti proměňují politickou komunikaci: „*Nová média fungují na jiných principech než vysílací média, která tak dlouho dominovala americké politice: přístup, participace, reciprocita a vzájemná komunikace, nikoli komunikace mezi jednotlivci. Vzhledem k těmto principům bychom měli předpokládat, že digitální demokracie bude decentralizovaná, nerovnoměrně rozptýlená, hluboce rozporuplná a pomalu vznikající. Tyto síly se pravděpodobně objeví nejprve v kulturních formách – změněný smysl pro komunitu, větší smysl pro participaci, menší odkázanost na oficiální odbornost a větší důvěra ve společné řešení problémů.*“

Výše zmíněné věky politické komunikace rozšiřuje Blumler (2016) o věk čtvrtý: „*Tam, kde dříve převládala relativní jednotnost, soudržnost a jednoduchost, se nyní vše zdá být protkáno složitostí, mnohostí, rozmanitostí a křížením.*“ Tasente (2020) pak za nejdůležitější považuje „*schopnost veřejnosti aktivně se účastnit vládních činností nebo protestních akcí*“.

V současné době není pochyb o potenciálu sociálních sítí a jejich zásadní roli v politické komunikaci – pro politické aktéry je působení na sociálních sítích naprosto esenciální (Bogost, 2017). Více než dobrovolná absence politických aktérů na vybraných komunikačních kanálech je aktuální spíše debata nad cenzurou a umlčováním účtů, jenž produkují obsah, který nemusí vyhovovat zásadám užívání dané platformy. Účty věnující se politické satirě, která může svým charakterem porušovat pravidla dané sociální sítě, jsou často pozastavovány či zcela zrušeny. Vzhledem k nepřehlednému množství dat, jenž neustále zvětšuje objem sociálních sítí, je prakticky nemožné řádně kontrolovat a regulovat nezávadnost veškerého obsahu, jenž se v digitálním veřejném prostoru vyskytuje. Specifika nových médií však umožňují vytvářet uzavřené komunity, ve kterých často vzniká obsah, jenž mainstreamové sociální sítě vyhodnocují jako urážlivý či jinak nevhodný.

3.1 Konzervativní organizace *The Babylon Bee*

Nejnámějším případem cenzury politického činitele v prostředí sociálních sítí je bezesporu blokáce účtů prezidenta USA Donalda Trumpa. Stalo se tak poté, co údajně vyzval k násilí během protestů 6 července 2021 před budovou Kapitolu (Gold, 2021). Názory na tento krok

se však zásadně různí (Anderson, 2021). Ze stejné strany barikády americké politiky pochází také nejznámější případ cenzury politické satiry na území USA – křesťansko-konzervativní účet The Babylon Bee. Se sloganem „*fake news you can trust*“ (falešné zprávy, kterým můžete věřit) a více než 2 miliony sledujících na Instagramu a Twitteru se jedná o nejvýraznější tvář pravicového konzervativního humoru. Několik příspěvků předsdílel právě i technologickými giganty umlčený Trump.

Společnost se za své politické vyznání nijak nestydí, ba právě naopak. Důkazem je kupříkladu nová série devíti krátkých YouTube videí *Californians move to Texas*. V té se dvojice protagonistů s liberálním přesvědčením vypořádávají s kulturním šokem po stěhování do tradičně republikánského státu. Úvodnímu náhledu prvního dílu dominuje přechod z „demokratické“ modré zkratky CA (California) do „republikánsky“ červené TX (Texas), vystrašený výraz v očích a respirátory kalifornčanů stojí v kontrastu s ležérně se usmívajícím kovbojem. Nejpopulárnější videa na kanálu si utahují z témat, jenž jsou zásadní pro liberální diskurz (povinné nošení respirátorů při pandemii Covid-19 či otázka genderu, klimatická změna).

Za zmínku stojí i „real news“ část organizace s názvem *Not the Bee* (Toto není Včela), jenž funguje od 1. září 2020. Ta se soustředí na skutečné události, výběrem jsou však humorné či natolik podivné, že určitému publiku mohou přijít nereálné. V interview pro *Fox News* CEO společnosti Seth Dillon definoval *Not The Bee* jako „*zábavní web založený na humoru, který nabízí komentáře k příběhům, které jsou tak pobuřující, že by měly být satirou, ale jaksi nejsou. Je to skvělé místo, kde se můžete informovat a zároveň pobavit, a je to náš záložní plán pro případ, že se realita stane příliš šílenou na to, aby se dala satirizovat. Legraci si dělám jen napůl.*“ (Flood, 2020)

Problémy s cenzurou se objevily poté, co deník a zpravodajská společnost v jednom, *USA Today*, označila transgender osobou Rachel Levineovou, v té době náměstkyni ministra zdravotnictví na americkém ministerstvu zdravotnictví a sociálních služeb za tzv. „*ženu roku*“. Babylon Bee krátce potom vypustil satirický článek označující Levineovou za „*muže roku*“. Zakrátko byl účet Babylon Bee zablokovan za nenávistné chování na sociální Twitter. Společnost slíbila účet odbanovat pod podmínkou, že Seth Dillon zprávu smaže. „*Nic nemažeme,*“ napsal Dillon na svém osobním účtu na Twitteru. „*Pravda není nenávistný projev. Pokud je cenou za to, že říkáme pravdu, ztráta našeho účtu na Twitteru, budiž.*“ (Zilber, A. 2022).

Nechť organizace k technologickým korporacím značí i úvodní text na obou

webových stránkách, lákající nově příchozí návštěvníky stránky k odběru prémiovému obsahu: „Útěk před cenzurou a toxickými platformami sociálních médií. Velké technologické společnosti a probuzené davy⁶ na Twitteru potlačují konzervativní hlasy. Zaregistrujte se nyní a získejte přístup do našeho prvotřídního fóra s titulky, které vám poskytnou zdravé a respektující místo pro komentování, lajkování a sdílení s podobně smýšlejícími lidmi.“ (The Babylon Bee, 2019).

Některá videoprodukce The Babylon Bee pak přímo útočí na mediální instituce. YouTubeové video *Is a news anchor lying to you? Know the signs!* (Lže Vám moderátor zpráv? Poznejte příznaky!) si utahuje z hlasatelů televizních zpráv všech televizních stanic.

Obr. 1: Příklad memu, jenž si utahuje z transgenderové politiky ve vrcholovém sportu

3.2 Liberální magazín *The Onion*

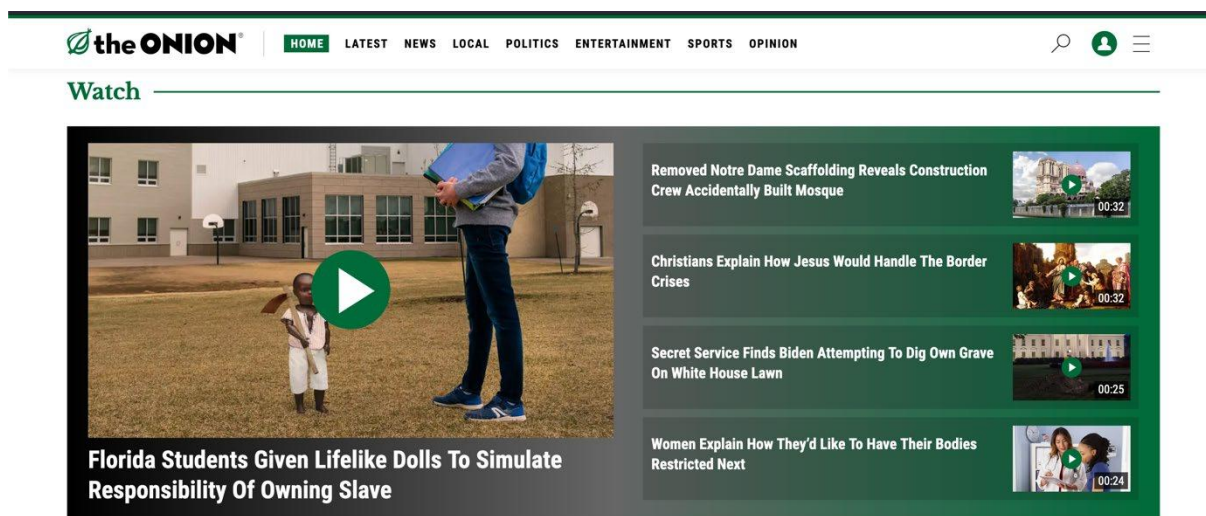
Na druhé straně politického spektra stojí *The Onion*, americká digitální mediální společnost a novinová organizace, která od roku 1988 publikuje satirické články o mezinárodních, národních a místních zprávách. S jejich sarkastickým sloganem „*America’s Finest News Source*“ (Nejlepší zdroj zpráv v Americe), pravidelnými rubrikami a trefnými parodiemi na seriózní zpravodajství si rychle získali silnou čtenářskou základnu. Zprvu se jednalo o tištěný magazín, který byl bezplatně distribuován do velkých měst v USA, fanoušci a podporovatelé měli i možnost si jej předplatit. Během svého vrcholu bylo v oběhu kolem pěti set tisíc výtisků, na webových stránkách pak návštěvnost dosahovala až deseti milionu uživatelů měsíčně.

⁶ Woke Mobs, termín často používaný pravicovými deníky popisující přehnané chování liberálních aktivistů.

Do onlinového prostředí se společnost zapojila na začátku roku 1996 a poslední tištěné vydání spatřilo světlo světa v roce 2013. Jejich tvorba se pyšní velkém uznání v komediální sféře Hollywoodu. Od roku 1999 také vzniklo pod vedením společnosti velké množství videí, knih, rozhlasových či podcastů. Největším projektem pak byl celovečerní film *The Onion Movie* z roku 2003, jenž se skládal z několika skečů a parodoval zpravodajské relace.

V minulosti se několikrát stalo, že díky střízlivému stylu psaní byly některé jejich falešné zprávy považovány za „pravou“ žurnalistiku, a vzápětí použity jako zdroj jinými médii (Yahoo News, 2012), nebo odkazovány v prohlášeních veřejně známých osobností (Topping, 2015).

Během dlouholetého působení se však tento satirický portál nevyhnul kritice některých novinářů. Článek z pravicového zpravodajského webu *The New Republic* (Repstein, 2014) popisuje *The Onion* jako „předvoj revoluce – noviny, které se nejvíce zasahují o svržení kapitalismu ve Spojených Státech,“ či jako „nejlepší marxistický zdroj zpráv v Americe“. Magazín *Slate* poukazoval na údajné podporování invaze amerického vojska na území Sýrie (Weigel, 2013).

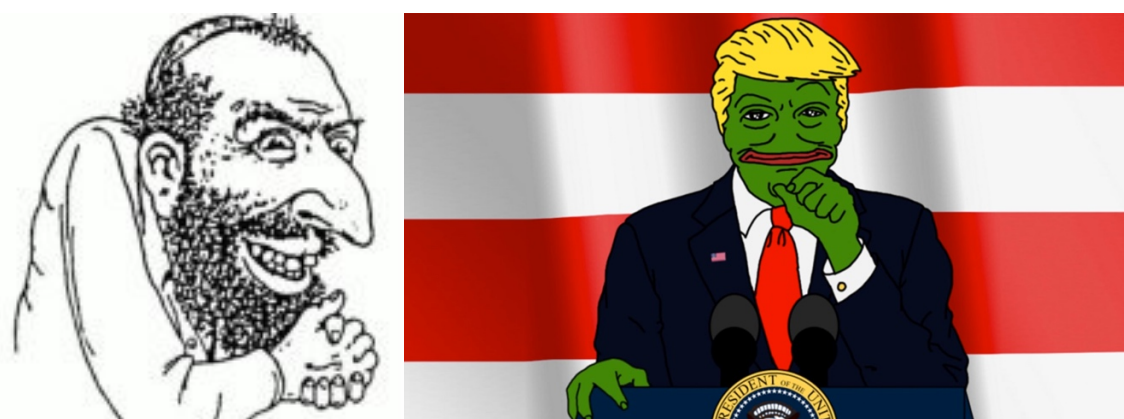
Obr. 2 – náhled webové stránky internetového magazínu *The Onion* – sekce videa

3.3 Memy a okrajové komunity

Vedle těchto online médií je velkým producentem politické satiry také nechvalně proslulé fórum *4Chan.org*, alternativní médium fungující na principu tzv. *imageboardů*, tedy prostoru, kde každý může zcela anonymně přidat jakýkoliv obrázek a následně rozvíjet v debatu v *threads* (vláknech). Fórum je známo pro svou téměř absolutní svobodu slova.

Ačkoliv na 4Chanu lze diskutovat o rozličných tématech, od fitness (/f/) až po videohry (/v/), některé imageboardy se však dostaly do povědomí veřejnosti díky nenávistnému obsahu, konkrétněji rasismu, mysoginii či antisemitismu. Jedná se zejména o imageboard /pol/ – *politically incorrect* (politicky nekorektní). Sílu *politically incorrect* nelze brát na lehkou váhu. Kvantitativní analýza (Zannettou a spol., 2017) odhalila, že 3,01% mainstreamových a přes 1,96% alternativních zpráv na Twitteru pochází právě z této komunity.

Fórum stálo mimojiné u vzniku konspirační teorie QAnon odhalující údajně skryté vedení americké politické scény, tzv. deep state. Na fóru se také šíří různorodé humorné obrázky, takzvané memy, které v sobě nesou politický podtext (Zannettou a spol., 2018), a které mají často za úkol zesměšnit menšiny, kupříkladu takzvaný Happy Merchant, jenž pracuje s antisemitskými stereotypy. Jedním z nejvíce populárních memů celého fóra je pak Pepe the Frog, proměny významu toho symbolu si všimají například Peters a Allan (2022). Tento původně neškodný obrázek žáby z komiksu *Boy's Club* z roku 2005 se v ruce anonymních trollů stal silnou zbraní internetové alternativní pravice. Kolem roku 2014 začalo po internetu kolovat nepřeborné množství variací, při prezidentských volbách v USA v roce 2016 označila prezidentská kandidátka Hillary Clintonová žabí memy za antisemitské a různé varianty tohoto memu předsílel na sociálních sítích i samotný Donald Trump a jeho syn (Robertson, 2016). Tento úkaz je jedním z příkladů toho, jak synchronnost online komunikace způsobila revoluci v politické komunikaci, jenž vytváří mnohem větší míru interakce a více hlubších vazeb mezi voliči samotnými a mezi voliči s politiky.

Obr. 3 – Antisemitská karikatura Happy Merchant. Jarmulka, dlouhý nos či mnoucí ruce, mají implikovat nekalé úmysly židovské populace (zdroj: KnowYourMeme.com)

Obr. 4 – Variace na populární meme Pepe the Frog zobrazující karikaturu bývalého prezidenta Donalda Trumpa (zdroj: Google Images)

4. John Oliver

4.1 Život a dílo

John William Oliver je britský politický satirik, producent, moderátor, herec a stand-up komik. Původem z Birminghamu, Oliver se narodil a vyrůstal v Birminghamu v Anglii a od mládí projevoval přirozený talent pro komedii. Vyrůstal ve středostavovské domácnosti a byl vystaven různým komediálními vlivům, které formovaly jeho jedinečný smysl pro humor. Oliverovy rané roky byly poznamenány vášní pro hraní na violu, své budoucí profesi, komedii, se začal vážněji věnovat při studiích dramatu na univerzitě v Cambridge. Zde byl součástí klubu *The Cambridge Footlights*, což je studentský soubor zaměřující se na skečovou komedii, mezi lety 1997-98 byl také viceprezidentem tohoto klubu. Toto vzdělání mu poskytlo pevný základ v herectví a komedii a připravilo půdu pro jeho budoucí úspěch. Oliverova výchova ve Spojeném království ho navíc vystavila bohaté komediální tradici, která výrazně ovlivnila jeho komediální styl a přístup ke společenským a politickým komentářům.

Své první stand-upové vystoupení absolvoval v roce 2001 na edinburském *Fringe Festival*, největším festivalu performačního umění na světě. V rámci segmentu festivalu *The Comedy Zone*, jenž dává prostor začínajícím komikům, ztvárnil postavu „umaštěného novináře“ (Czajkowski, 2013). Na festivalu vystupoval ještě několikrát, buď sám, nebo po boku dlouholetého kolegy Andy Zaltzmana, se kterým uváděli satirickou show *Political Animal*. Tu o pár let později přetvořili na rádiovou show pro *BBC Radio 4*, kde mezi svými stand-upy dávali prostor pozvaným hostům. Při tvorbě dalšího satirického pořadu *The Department* na stejné stanici se k tandemu připojil komik Chris Adison. Trojice představovala tajemné uskupení *Research Team 32* (Výzkumný tým 32), excentrický think-tank řešící palčivé problémy společnosti. Oliver byl také častým hostem v pořadu *Mock of the Week*, ve kterém proti sobě soutěžily dva týmy komiků. Úzce spolupracoval se svým idolem Armandem Iannuccim na pořadu *Gash* vysílaném při komunálních volbách ve Velké Británii v roce 2003 a na legendu v oboru vysoce zapůsobil. „V rádiu nemůžete psát líně,“ poznamenává Iannucci, „naučíte se psát soustředěně a každé slovo se počítá. A to John uměl fantasticky.“ (The Hollywood Reporter, 2014). V rozhovoru pro *The Hollywood Reporter*

(2014) jako své největší vzory Oliver uvádí právě Armanda Iannucciho, dále Davida Lettermana, Petera Cooka, Richarda Pryora a legendární britské komediální uskupení Monty Python.

Za zásadní pak lze považovat Oliverovo působení ve výše zmíněném *The Daily Show with John Stewart* na stanici *Comedy Central*, kde působil jako seniorní britský dopisovatel. Na pohovor, jenž měl zajistit Oliverovu účast na tvorbě *TDS*, jej doporučil britský kontroverzní komik Ricky Gervais. Ačkoliv se předtím nikdy nepotkali, Gervais jeho práci obdivoval (*The Independent*, 2010). Mezi lety 2008-2013 se Oliver stal nejvýraznějším spolupracovníkem pořadu, v roce 2018 substituoval Stewarta celé letní vysílání, jenž v té době produkoval svůj první celovečerní film *Rosewater*. Mezi moderátory vznikla dohoda o postupné výměně na hlavní pozici pořadu, s čímž však vedení stanice *CC* nesouhlasilo, a Oliver se tak rozhodl změnit trajektorii své kariéry přesunem na placenou stanici HBO (McCarthy, 2024).

John Oliver patří mezi nejoceňovanější satiriky vůbec. Na kontě má několik prestižních ocenění, za dobu působení dopisovatele *The Daily Show* získal tři ceny Emmy a prestižní Peabody Award. Mezi jeho další významné počiny patří role v seriálu *Community* (česky *Zpátky do školy*), kde ztvárnil profesora Iana Duncana, stereotypní postavu britského vyhořelého alkoholika. Zde se potkal s Chevym Chasem, dlouholetým moderátorem zpravodajského segmentu v show *Saturday Night Live*. Dovednosti nabitě při nacvičování s *The Cambridge Footlights* se mu osvědčily i v dabingu, jeho hlas se objevil například v kultovních animovaných seriálech *Simpsonovi*, *Rick & Morty* či *Městečko záhad*, dále také v animovaných filmech *Šmoulové* a *Lví Král* (IMDb, n.d.). V roce 2023 byl také součástí speciální podcastové série *Strike Force Five*, kde společně s dalšími hvězdami žánru late-night talk shows probíral detaily stávkový sružení amerických scénáristů WGA (Bloomberg.com, 2024).

4.2 Pořad *Last Week Tonight*

První epizoda pořadu měla premiéru 27. dubna 2014, a od té doby vyšlo přes 306 epizod v rámci 11 sezón, a také 53 krátkých speciálů dostupných pouze na videoplatformě YouTube. Epizody jsou vysílány vždy v neděli v 17:30 východního času (-5 hodin od centrálního univerzálního času). Počáteční kontrakt zajišťoval dvouletou smlouvu s možností prodloužení a také kompletní kreativní svobodu, což moderátor považuje za „luxusní.“ „*Můžete mít skutečnou svobodu, a ne jen krev nebo prsa, [...] Udělat velmi*

agresivní článek o General Motors před vyšetřováním Kongresu, to je v komerční televizi potenciálně problém. Nemyslím si, že by to bylo zakázáno. Ale myslím si, že by se objevil pocit typu: "Musíte to dělat?" (Guthrie, 2014).

Vzhledem k tomu, že narozdíl od podobných pořadů (*The Daily Show*, *The Colbert Report*) se *Last Week Tonight* (LWT) nevysílá skrze kabelové vysílání, nýbrž je dostupné na streamovacích platformách, může si Oliver dovolit pozměnit formát late-night k obrazu svému. Do kvality pořadu se odráží i nižší množství epizod za sezónu, jedná se o zhruba 30 epizod ročně. Ačkoliv se stopáž také pohybuje okolo 30 minut, absence reklamních pauz umožňuje moderátorovi strukturalizovat pořad do delších monologů a probírat daná témata do větší hloubky než jeho kolegové (Sneed, 2014). Co se výběru témat týče, pořadu je často oslavován za poskytování prostoru problémům, kterým se jinak v mainstreamové televizi nedostane velké pozornosti (Gross, 2018).

Stejně jako tomu dříve bylo v případě pořadů Jona Stewarta či Stephena Colberta (PBS, n.d.; Kurtz, 2005), i u osobnosti Olivera je častým tématem médií jeho rozestírání hranic mezi profesí novináře a baviče. Tvrzení, že John Oliver opravdu je žurnalistou, však moderátor zásadně odmítá. Zároveň však upřesňuje, že nejdříve je zapotřebí vystavět solidní příběh, a až poté jej obohatit o humornou složku pořadu: „*To vtipné musí přijít později. Musíte se ujistit, že základ, na kterém stavíte příběh, má pevnou konstrukci. A vtipy můžete psát později, snadno ... ale pokud se prvky příběhu zhroutí, strhne to s sebou všechny vtipy.*“ (Framke, 2016).

4.3 „The John Oliver Effect“

Od premiéry pořadu v roce 2014 bylo médiu i odbornou veřejností zaznamenáno mnoho případů, při kterých moderátor svými vyjádřeními aktivizoval publikum ke společenské participaci. Na základě výzkumu četnosti klíčových slov na internetu bylo v kvantitativní analýze (Abad, 2016) zjištěno několik případů, kde pokrytí pořadem *Last Week Tonight* mělo přímý dopad na vzestup zmínek probírané problematiky v jiných on-line médiích. Magazín *Time* umístil Olivera do žebříčku 100 nejvlivnějších lidí roku 2015, mimojiné kvůli jeho pomoci při výběru peněz pro neziskovou organizaci *Society of Women Engineers* (Bierman, 2015).

Davisson (2019) si všímá způsobů, jakými moderátor přispívá k popularizaci témat, jenž Oliver považuje za nedostatečně pokrytá jinými médii: „*Moderátor pořadu koordinuje nájezdy, šíří memy, chová se otevřeně agonisticky a využívá neúctu k odhalování chyb v*

mocenských systémech. [...] Reakce vytvářejí zpravodajské cykly k tématům, kterým se v médiích může dostávat jen velmi malého prostoru. Výsledkem je, že techniky trollingu v pořadu Last Week Tonight rétoricky fungují tak, že posilují pozornost a zapojují publikum do sociálního aktivismu.“ Trollingem je myšlena internetová aktivita, která zahrnuje záměrné, klamavé a zlomyslné pokusy vyprovokovat reakce ostatních uživatelů online (Golf-Papez a Veer, 2016).

V epizodě zabývající se síťovou neutralitou Oliver vyzval diváky, aby zanechaly nesouhlasný komentář na webových stránkách americké Federace komise pro komunikaci (FCC). Provoz na těchto stránkách se navýšil o 3000 %, což vyústilo v několikadenní výpadek systému (Gregory, 2018).

5. Metodologická část

5.1 Cíl práce

Práce si ставí za úkol zjistit, na jaké podmínky reaguje publikum přítomné při natáčení pořadu. „Publikem“ pak myslíme diváky přítomné ve studiu při natáčení pořadu a jejich odezvu na průběh natáčení. Reakci publika předpokládáme ve dvou variantách, a těmi jsou 1. smích a 2. potlesk. Tato analýza se soustředí jak na projev moderátora, tak na grafické prvky, jež jsou prezentované nalevo od moderátora a jsou nedílnou součástí úspěchu pořadu.

5.2 Výzkumné otázky

VO: Jaké jsou funkční charakteristiky humoru v pořadu?

Humor je nedílnou součástí jakékoliv satiry. Vycházíme z předchozích znalostí pořadu, že většinu epizody je moderátor publikem nerušen, aby se mohl soustředit na svůj monolog. To platí jen do momentu, kdy přijde na řadu vtip nebo stříh na videovstup (ty jsou někdy i komické), po kterých přichází reakce publika.

VO1: Na jaké podmínky publikum reaguje? A jak?

Co považuje publikum za vtipné? Dokážeme rozeznat vzorec chování moderátora, kterým připravuje publikum k reakci? Jakými způsoby pak publikum reaguje?

VO2: Co je předmětem zesměšňování na osobě Donalda Trumpa?

Do jedenácté sezóny tohoto pořadu bylo bývalému prezidentovi USA věnováno přibližně 11 celých epizod a mnohočetné množství menších segmentů. V očích mnohých komiků se jedná o snadný terč, a osoba DT je také častým tématem Oliverových monologů.

VO3: Jaké infografiky vyvolávají v publiku reakci?

Karikatura či koláže jsou nezbytnou součástí tohoto pořadu, na humorné obrázky spoléhají všichni moderátoři politicko-satirických late-night talk shows. Narozdíl od svých předchůdců se JO méně spoléhá na různé interviews či vstupy dopisovatelů. Pořad tedy musel objevit nové způsoby, jak si získat a udržet pozornost publika.

5.3 Výběr výzkumné metody

Pořad bude analyzován metodou kvalitativní obsahové analýzy. Tento přístup se oproti tomu kvantitativnímu vyznačuje především prací s tzv. „měkkými daty“, subjektivitou autora výzkumu, snahou o popis a reprezentaci zkoumaného fenoménu. Kvalitativní přístup více odpovídá vědám idiografickým, zaměřeným na individuální, specifické rysy konkrétních jedinců, jevů či událostí. Jedná se o typ výzkumu, jehož cílem je porozumění zkoumanému případu a jeho individuálnímu průběhu a specifikům (Sedláková, 2014). Limity tohoto přístupu se nachází především ve zmíněné subjektivitě autora, při práci se stejnými daty může jiný výzkumník dosáhnout odlišných výsledků. Kvalitativní analýza pracuje s menším obsahem dat než analýza kvantitativní, což může omezit rozsah získaných informací (Sedláková, 2014).

V průběhu analýzy bude kladen důraz na výzkum jednotlivých prvků obrazové složky a textového přepisu výroků moderátora. Přesněji se bude jednat o tzv. tematickou analýzu, což je metoda, jenž si bere za cíl identifikování témat a významových vzorců v souboru dat ve vztahu k výzkumné otázce (Braun et. Clarke, 2013). Hlavní výhodou této analýzy je schopnost hledat v textu symboly, které jinak mohou být divákovi skryté. Pro tento výzkum je zvolena tzv. induktivní metoda, jenž se od té deduktivní liší tím, že jejím cílem je vytvořit analýzu zdola (od dat) nahoru; analýza není formována existující teorií (ale analýza je vždy do určité míry formována postojem badatele, jeho oborovými znalostmi a epistemologií) (Sedláková, 2014).

5.4 Výběr dat

Za výzkumný vzorek považujeme výběr tří nejoblíbenějších epizod určených na základě sledovanosti na videoplatformě YouTube a nejvyšších hodnocení uvedených v online databázi IMDb. Některé epizody se svými statistikami významově překrývají. Dále bylo do vzorku zahrnuto pět potenciálně významných epizod, která reagují na zásadní americká či globální politická témata, jejichž výběr se odvíjel na základě předchozí znalosti pořadu autora této práce. Vzhledem k absenci možnosti získání oficiálního přepisu mluveného slova (a také českých titulků) z videoplatformy MAX bylo nutné použití softwaru či webové aplikace třetí strany.

Tabulka 1: Přehled analyzovaných epizod. Údaje jsou platné k datu 1.4.2024.

Název	Epizoda (S—E--)	Původ výběru	Hodnocení na IMDB ⁷ (0-10)	Počet zhlédnutí na YouTube ⁸ (miliony)
<i>Televangelists</i>	<i>S02E25</i>	YouTube	9,3	41,6
<i>Trump vs. Truth</i>	<i>S04E01</i>	YouTube	9,0	41,2
<i>Donald Trump</i>	<i>S03E03</i>	YouTube	9,3	41,3
<i>Brexit Referendum</i>	<i>S03E16</i>	Autor	8,1	17,9
<i>Authoritarianism</i>	<i>S05E30</i>	Autor	8,6	11,1
<i>COVID-19 X</i>	<i>S07E18</i>	Autor	8,1	12,3
<i>Critical Race Theory</i>	<i>S09E01</i>	Autor	7,6	10,6
<i>2021-22 Inflation Surge</i>	<i>S09E17</i>	Autor	7,9	9,2
<i>SLAPP Suits</i>	<i>S06E29</i>	IMDB	9,6	22,6
<i>Government Surveillance</i>	<i>S02E08</i>	IMDB	9,5	37,9
<i>Supreme Court</i>	<i>S11E01</i>	IMDB	9,0	5,6

Zdroj: autor práce

5.5 Kódování

Kódy jsou značky, které označují a charakterizují úseky dat relevantní ve vztahu k výzkumnému problému. Kódy se obvykle připojují k různě velkým kusům dat a mohou mít podobu jednoduchého popisného označení nebo sugestivnějšího a složitějšího označení

⁷ https://www.imdb.com/title/tt3530232/episodes/?topRated=DESC&ref=tt_eps_rhs_sm

⁸ <https://www.youtube.com/@LastWeekTonight/videos>

(Miles, Huberman and Saldana, 2018). Kódováním při tomto výzkumu myslíme opakované soustředěné sledování vybraného vzorku s tvorbou poznámek v průběhu sledování. Nezbytnou součástí je také sběr dat, v tomto případě se jedná o přepis mluveného slova do textu, zápis reakcí publika, zaznamenání infografik, a zachycení snímku ze speciálních vstupů (útržky z jiného vysílání, závěrečný segment). Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, jednotlivé kódy vznikají „odspoda nahoru“, utváří se a mění postupně během čtení textu.

5.6 Analýza pořadu

5.6.1 VO: Jaké jsou funkční charakteristiky humoru v pořadu?

Funkční charakteristikou humoru myslíme způsoby, jakými pořad dosahuje jednoho ze svých hlavních cílů, tedy pobavení publika. Během čtení se autor spoléhal zejména na jednu z reakcí publika (smích) jako vodítko pro kódování humoru. Ačkoliv humor jako takový byl v komunikačních studiích v minulosti podrobně analyzován, je nutné brát zřetel na to, že se stále jedná o subjektivní požitky ze sledovaného mediálního produktu a přiřazení významů textu se může výrazně lišit v závislosti na jedinci. V rámci analýzy byly určeny charakteristiky úseků pořadu, které bezprostředně předcházely pobavené reakci publika. Následně byly rozřazeny do těchto kategorií:

1. **Sebeironie** – zejména prostřednictvím sebereflexe, sebekritiky, nebo také self-deprecating humorem. Tento druh humoru je typickým příkladem „suchého“ britského humoru, z britských ostrovů pochází také moderátor. To může přitáhnout větší pozornost k jeho přednesu, zároveň se tím zvyšuje familiárnost řečníka a důvěra v pravdivost sdělení.

V epizodě *Trump vs. Truth S04E01* paroduje moderátor název svého pořadu: „... *pokud jste napravo, tak si určitě říkáte: skvělý, další vánice sněhových vloček v pořadu Komu podpantoflák nedal s Jendou Neuražse! (Last Cuck Tonight with Johnny Triggerwarning)*“

S04E01 [09:42.360 - 09:59.600]

2. **Aluze** – Odkaz na jiný text nebo společenskou realitu. Prostřednictvím referencí na populární kulturu se divák a publikum může ztotožnit s identitou ostatních. Dále se

v textu vyskytovaly příklady ze života, narážky na archetypy ve společnosti atd. (zmiňené jsou například filmové a seriálové fenomény *Mladý Papež (S04E01)* a *Zrodila se hvězda – (S05E30)*) V těchto případech použil moderátor popkulturní reference jako úvodní novinku na začátku pořadu, na které publikum reagovalo potleskem či hvízdáním.

3. **Znázornění, přirovnání, vystupňování (eskalace), zdůraznění pointy, hyperbola, absurdita** – (viz. Obr. 9 a 11).
4. **Snaha o stresové uvolnění, emoční regulace, rozptýlení** – Časté balancování vážnosti tématu skrze zábavnou vložku pomáhá odlehčit od znepokojivé či depresivní nálady, jenž může probírané téma navodit. Může se jednat o tzv. „coping mechanism“ (Viz. podkapitola – segment AND NOW THIS)
5. **Sociální kritika** – Humor často kritizuje nebo satirizuje společenské normy, chování nebo instituce. Satira a ironie jsou běžné formy humoru, které odrážejí sociální a politické problémy. Vtipem, jenž přímo souvisí s politickým tématem, se publikum může lépe ponořit do problematiky, „vtáhnout do děje,“ atd. Častými prvky jsou ironie či sarkasmus (viz. Obr. 9).
6. **Ironické připodobnění, parodie, nadřazenost** – například zesměšněním jednoho z aktérů (nejen v hlavním tématu), zároveň také mnohdy musí publikum samo hledat významy v textu samo bez „pomoci“ moderátora (viz. Obr. 8 a 9).
7. **Intertextualita** – návratem k útržku textu moderátor testuje, zdali divák dával pozor a ověřuje jeho nově nabitě znalosti. Tato funkce se nevyskytuje v segmentu novinek, jelikož témat je několik, jsou menší a nejsou probírané do takové hloubky, jako v segmentu hlavním (viz. podkapitola – závěrečná scénka pořadu).

5.6.2 VO1: Na jaké podněty publikum reaguje? A jak?

Pořad *Last Week Tonight* je stejně jako obdobné pořady formát late-night natáčen před živým publikem. Velkým úkolem pro režii je zaplnit místa v obecnstvu tak, aby se na základě prvků v pořadu dostavila dostatečně výrazná zvuková odezva. Ta je nutná k tomu, aby divákům u televizních obrazovek napověděla, jak a které prvky pořadu rozlišit na humorné a informativní. Při kódování se podařilo kategorizovat prvky pořadu, na které publikum hlasitě reaguje:

1. **Monolog moderátora** – hlavním zdrojem humoru, smíchu i potlesku v pořadu je mluvené slovo moderátora, oceňovány jsou pak nuance v jeho tónu hlasu. John Oliver

hluboký hlas divákům vždy dopředu prozradí, jaká je hlavní pointa sestříhu (viz. Obr. 8).

c. Závěrečná scénka – smích (často) velký potlesk (na závěr – vždy)

Každá epizoda se vyznačuje jinou závěrečnou scénkou a lze si jej představit jako pomyslnou „třešničku na dortu“. Podoby závěrů se různí, často slouží jako shrnutí nově nabitých poznatků nebo jako parodie na přímé reference z předchozího monologu moderátora. V epizodě *Televangelism (S02E25)* se moderátor najednou ocitá mimo studio, a to sice uprostřed obývacího pokoje s několika pohovkami. Společně s herečkou Rachel Dratchovou parafrázuje a paroduje výroky podvodných farářů, kteří přes televizní vysílání vybírají peníze od svých věrných. V předešlé části oznámil založení nové (kompletně legitimní a legální) církve, *Our Lady of Perpetual Exemption*, a nyní žádá své publikum o finanční či jiné dary. Přehnaný přednes obou aktérů vyeskaluje s příchodem černošského pěveckého sboru, doprovázené rytmickým potleskem publika. Po odvysílání této epizody bylo fanoušky pořadu zasláno přes sedmdesát tisíc dolarů v jednodolarových bankovkách a pět zásilek obsahujících lidské sperma (moderátor ve svém monologu referoval na *seed* (semeno), jenž někteří televizní faráři požadovali od svých věrných).

Obr. 7 – Kompilace monologů senátora Chuckyho Grassleyho, kde referuje na slavnou komedii *Na Hromnice o den více*. S každým střihem se postupně zvyšuje počet bobrů zakrývající běžný rámeček kompilace.

Obr. 8 – Kritika a parodie na vybírání peněžních příspěvků pro církve skrze televizní vysílání.

Tabulka č.2 – popis analyzovaných segmentů, jež rozdělují monology moderátora

Název	Epizoda (S00E,00)	AND NOW THIS	Závěrečná scénka
<i>Televangelists</i>	<i>S02E25</i>	Komunitní návrhy na vlajku NZ	Parodie na vysílání Televangelistů
<i>Trump vs. Truth</i>	<i>S04E01</i>	DT neumí podat ruku	Reklama – nauka pro DT
<i>Donald Trump</i>	<i>S03E03</i>	Senátor a basketbalové reference	Velký žlutý nápis #makedonaldtrumpagain
<i>Brexit Referendum</i>	<i>S03E16</i>	Moderátoři <i>60 Minutes</i> a snaha o clickbaitový titulek	Parodie na Hymnu EU
<i>Authoritarianism</i>	<i>S05E30</i>	Toto nevyžrálo dobře – Hollywoodští sex. utočníci	Parodie na AND NOW THIS + oslava konce sezóny
<i>COVID-19 X</i>	<i>S07E18</i>	Náročné rodičovství během Covidu	Anti-dezinformační video s celebritami
<i>Critical Race Theory</i>	<i>S09E01</i>	Moderátoři v ranním vysílání	Příklady rasismu ze školy
<i>2021-22 Inflation Surge</i>	<i>S09E17</i>	Lokální zpravodajství a globální oteplování	Drahé žáby (průběžný vtip epizody) / Panenky v mořích
<i>SLAPP Suits</i>	<i>S06E29</i>	----	Píseň ponižující uhlobarona
<i>Government Surveillance</i>	<i>S02E08</i>	Nezajímavá Jižní Dakota	Interview s Edwardem Snowdenem
<i>Supreme Court</i>	<i>S11E01</i>	Politik a reference na <i>film Na Hromnice o den více</i>	Nabídka pro soudce – Peníze a autobus za odstup z funkce

Zdroj: autor práce

Moderátor a jeho obsah není kompletní bez zpětné vazby, jen tak může zjistit, které složky pořadu fungují dle jeho představ. Produkce a natáčení pořadu formátu late-night nikdy není kompletní bez přítomnosti publika. To může sloužit například jako prostředek pro navození atmosféry ve studiu a afirmace záměrů moderátora, čímž ovlivňují i požitek pro diváky u domácích obrazovek. Zásadním problémem při shromažďování dat byla absence zápisu reakce publika v původním psaném textu, součástí kódování tedy bylo i sledování (poslech) publika a zápis jednotlivých typů reakcí. Při sledování pořadu byly vyzorovány tyto typy odezvy:

1. Smích

- a. Velký (často i doprovázen potleskem)
- b. Běžný (častější, v průběhu pořadu)

2. Potlesk – povzbuzení (např. v úvodu pořadu)

3. Kombinované - smích a potlesk - Často se vyskytuje při obzvláště povedeném vtipu či trefné pointě.

4. Bučení – Negativní úžas - Znechucení– zaznamenáno pouze v epizodě S04E01 při zmínce o Stevenu Bannonovi, provozovateli ultrapravicového magazínu Breitbart.

5.6.3 VO2: Co je předmětem zesměšňování na osobě Donalda Trumpa?

John Oliver je známý tím, že ve svém pořadu dává prostor i takovým tématům, která nejsou

médii výrazně pokryta. Povinností těchto pořadů je však reflektovat všechny zásadní politické události, které mají přímý dopad na americkou společnost. Nástup Donalda Trumpa dle mnohých znamenal velký zvrat v politické kultuře. Jedná se o člověka, který předtím neměl žádné politické zkušenosti, což se podle moderátora výrazně odrazilo na jeho způsobu vykonávání prezidentství. V monologu moderátora nebylo o témata týkajících se Donalda Trumpa nouze, ale často uvádí, že by se raději věnoval něčemu jinému. Při analýze byla určena následující probíraná témata týkající se DT, jež byla vždy doprovázena reakcí publika:

Politické působení – neschopnost

Podle Olivera je jedním z hlavních problémů DT jeho celková neschopnost. Častými okruhy témat jeho neschopnosti byly například byznys, konzistence v projevu, ověřování faktů, diplomacie, či dodržování zákonů. V novinkovém segmentu epizody *S11E01* moderátor nejprve nastíní, jakým směrem se bude Trumpův monolog ubíhat, následně jej zhodnotí a využije jako základ pro svůj vtip:

JO: „Pravděpodobný prezidentův⁹ protikandidát si v listopadu dává přestávku mezi soudními jednáními a hromaděním obrovských finančních sankcí, aby nabídl své vlastní plány pro mezinárodní vztahy.“ [...] (následuje útržek z Trumpova monologu ze sjezdu fanoušků) "Cože? Už jsem dlouho neviděl Trumpa mluvit, že jsem zapomněl, jak je každý jeho výrok plný nesmyslů. [...] Nechci přehánět, ale představa sledování záběrů, jak mluví, každý týden po celý příští rok, mě nutí rezervovat si místo na příští ponorku Titan (smích publika).“

V tomto útržku Oliver sarkasticky označuje neschopnost řešení problémů se zákonem a dluhy jako „přestávku“. Zatímco v útržku klipu se ozývá potlesk a hučení Trumpových příznivců, moderátor se na to dívá jinak, a přítomné publikum reaguje smíchem. Svůj odpor k Trumpově způsobu vyjadřování zveličuje tím, že by raději upřednostnil sebevraždu¹⁰ před dalším vystavením jeho tváří a hlasu.

⁹ Jedná se o 46. prezidenta USA Joe Bidena.

¹⁰ Reference na ponorku Titan poukazuje na ponor k lodi Titanic mezi dny 16-18. ledna 2023, nezdařený průzkum si vyžádal šest lidských obětí.

Osobnostní rysy – nekonzistentní, chaotická a lživá rétorika

Samostatnou kapitolou je pak Trumpova rétorika. Schopnost zaujmout potenciální voliče je zásadním klíčem k úspěchu každého politika, dle moderátora se však Trump vyniká standardům politické kultury a komunikace. Ačkoliv je za svůj nevybíravý projev plný improvizací často oslavován, z demokratické části politického spektra se zaznívají opačné názory. Problémům Donalda Trumpa s pravdomluvností se podrobně věnuje epizoda *Trump vs. Truth S04E01*:

JO: „*Ano, já vím, že všichni ostatní prezidenti také lhali. PolitiFact zjistil, že více než čtvrtina prohlášení prezidenta Obamy, která vyhodnotili, byla v nějaké míře nepravdivá. Ale s Trumpem je tento počet momentálně přes dvě třetiny. Možná právě proto jeden reportér našel sám sebe, jak říká toto:*“

Reportér CNN: „*To je to, co dělá pokrytí Donalda Trumpa tak velmi obtížné. Co má na mysli, když mluví slovy?*“ (*Konec Videovstupu*) (*smích publika, následuje potlesk*)

JO: „*WOW! “Co má na mysli, když mluví slovy?” Mluvíme o prezidentovi jako o propojení na Tinderu, s kterým jsme byli na čtyřech schůzkách. (Smích publika) [...] Trumpův vztah k pravdě bude mít hluboký význam do budoucna. Jakákoli diskuse o politice musí začít se sdíleným smyslem reality. A realita Trumpa se může změnit během jediné věty.*“

S04E01 [08:08.920 - :09:15.240]

Následuje další ukázka, v níž Trump manipuluje s čísly a moderátor poté pokračuje s referencí na dystopický film *Čistka* (2013). Dále pak Oliver nastiňuje základní body hlavního příběhu:

JO: „*Řekli jsme si, že by bylo užitečné se pokusit odpovědět na čtyři otázky: “jak se nám podařilo dostat do Bílého domu patologického lháře? Odkud pocházejí jeho lži? Proč mu tolik lidí věří? A co s tím můžeme udělat?” Zprv, lhaní Trumpa není nic nového. Má dobře zdokumentovanou, čtyřicetiletou historii keců.*“

S04E01 [09:42.360 - 09:59.600]

Ačkoliv to moderátor neschvaluje, podle něj je pro prezidenty lhaní běžné. Co však Oliver

vyzdvihuje, je Trumpova neschopnost rozlišovat mezi pravdou a lží, což se pak také odráží na jeho chápání reality. Zároveň však přiznává, že v tomto chaosu musí existovat určitá systematickost, jinak by se Trump netěšil takové popularitě u voličů, kteří tento faktor osobnosti do jisté míry přehlíží.

Působení na veřejnost, blízké okolí

Moderátorem řízená kritika se často dotýkala i Trumpových nejbližších. Oliver se o Trumpovy rodinné příslušníky zajímal spíše okrajově, avšak v případě jeho spolupracovníků, kteří se přímo podílejí na chodu USA, se jednalo o tvrdou kritiku, často doprovázenou parodií či výsměchem. První epizoda po zvolení Donalda Trumpa do pozice prezidenta USA nese název Trump vs. Truth (S04E01). Ačkoliv je úvodní segment vždy věnován různorodým novinkám, tentokrát se už od začátku probírá velké téma, a to sice inaugurační ceremoniál a nově přichozí strach a chaos:

JO: „Žijeme ve světě, kde jedinou přijatelnou odpovědí, když vám někdo řekne dobré ráno, musí být: Ne, není! Co je s tebou sakra špatně? A i když se pokusíte vyhnout zprávám, stejně k vám někdo přijde, a řekne vám: „už jsi to slyšel? Novým ministrem práce je obří sklenice s vosama!“ (smích publika)

S04E01 [02:30.430 - 02:15.240]

Následně Oliver vyjmenovává vybrané členy Trumpova týmu, a zpochybňuje kvalitu jejich výběru, jejich činy a výroky považuje za kontraproduktivní či absurdní.

JO: Ale nezapomeňte, že Trumpovým generálním prokurátorem je Jeff Sessions, kterého časopis "Špatná strana historie" označil za "muže roku" [...] Zdá se, že všichni Trumpovi nominanti byli vybráni sarkasticky. Ministr školství nenávidí veřejný vzdělávací systém, kandidát na šéfa EPA nenávidí EPA, Rick Perry kdysi navrhl zrušit ministerstvo energetiky, kterému bude brzy šéfovat,“

S04E01 [03:30.430 - 04:15.240]

Svižná kadence kritizování Trumpových spolupracovníků je zakončena parodií Perryho hlasu a názorů:

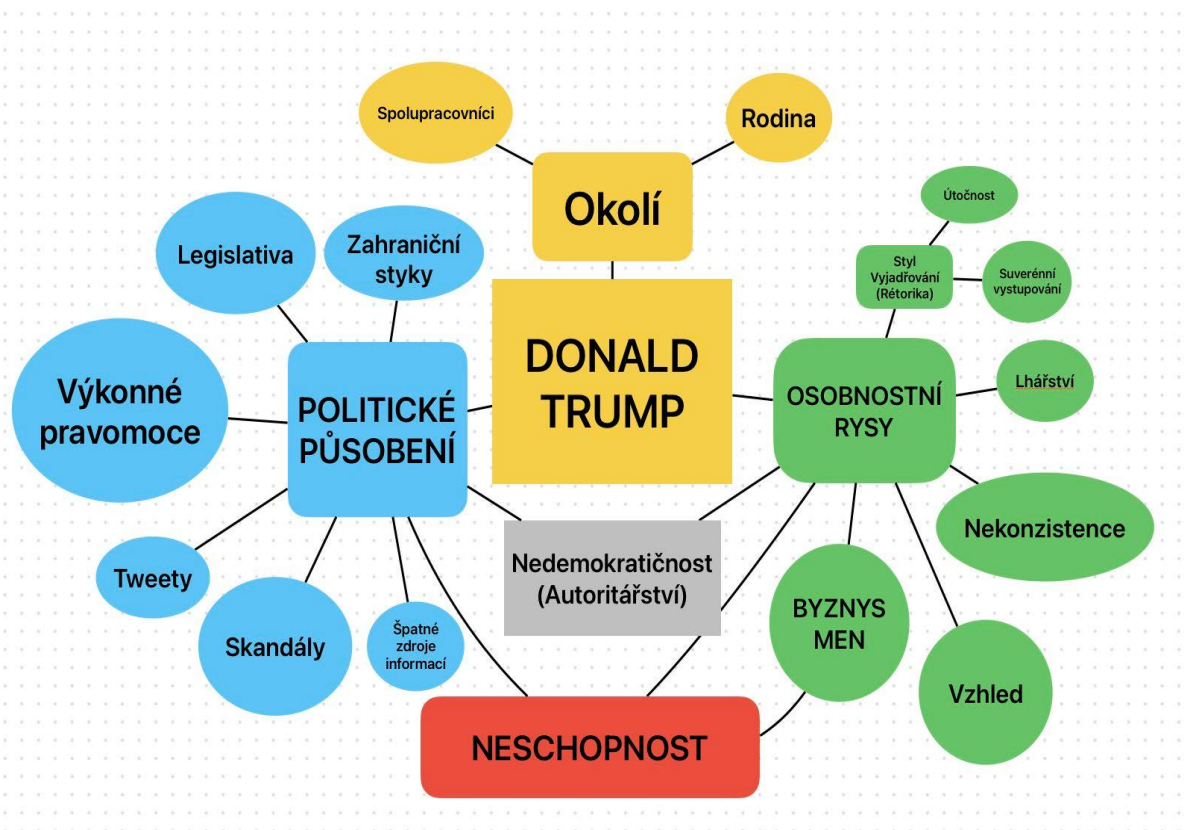
JO: "Dovedu si představit, že si myslel, že chrání naše zásoby energetických nápojů Monster¹¹): „Ale no tak, nemůžete přece nechat příšery, aby dostávaly energii! Proč jim vůbec dáváme nápoje? Oddělení je třeba zavřít!" (smích publika).

S04E01 [04:25.500 - 04:40.130]

Obr. 9 – Koláž vázaná na předešlý text. Moderátor zpochybňuje a zesměšňuje ministrovu naprostou neznalost problematiky úřadu, jenž má zastupovat.

¹¹ Monster v českém překladu znamená „příšera.“

Obr. 10 – mapování témat týkajících se osoby Donalda Trumpa v analyzovaných epizodách.

Na výše znázorněném grafu jsou vyznačeny hlavní okruhy témat, kterými se moderátor zabývá při svých rozborech osoby Donalda Trumpa, probíraná témata jsou vždy následně zesměšňována. Všechna tato témata vyvolávala v publiku reakci, nejběžněji se jednalo o reakci – smích – na vtip v monologu moderátora. Rozebraná témata Neschopnost/Rétorika/Okolí se snaží reflektovat specifika jednotlivých okruhů. Ty však nikdy neexistují samostatně, proplétají se a navazují na sebe, často lze zařadit několik podtémat k jedné větě naráz. Neschopnost jako takovou pak lze vnímat jako téma neustále přítomné při kritice a zesměšňování DT.

5.6.4 VO3: Jaké infografiky vyvolávají v publiku reakci?

Důležitým prvkem výše zmíněných zpravodajsko-satirických pořadů jsou infografiky, čímž myslíme grafický prvek, jenž se nachází a neustále mění po boku moderátora během jeho monologu. Z velké části se jedná o takové infografiky, které doplňují moderátorův projev. Většinou se jednalo o grafy, citace, či ilustraci probíraného tématu. Častým prvkem však byly také koláže vytvořené produkcí pořadu, které u přítomného publika vyvolaly smích. Během čtení textů a průběžného kódování koláží byly vypořizovány a zapsány dvě hlavní

kategorie:

1. **Intertextuální koláž** – vztahuje se k mluvenému projevu moderátora, bere si z něj inspiraci a eskaluje jej. Vždy přímo vychází z probíraného tématu, nebo z předešlé infografiky (viz. Obr. 9).
2. **Off-topic (absurdní) koláž** – tento typ koláže se vyznačuje tím, že s probíraným tématem nemá nic zprvu nic společného, bez kontextu uvedeného moderátorem by neměla žádný smysl ani význam. Nejčastěji se tyto koláže používají k zesílení předešlého tvrzení. S touto koláží moderátor přímo interaguje, předvádí komické výrazy, otáčí se a mluví na ni, nejčastěji za doprovodu parodického falešného hlasu. Kromě hlavní funkce, pobavení, tyto koláže mohou také podporovat představivost diváka.
Příklad:

„Místo toho, abychom znovu zabředli do Trumpa, pojďme raději mluvit o Brexitu. Příliš roztomilý název pro něco tak destruktivně hloupého. je to jako slyšet, že se váš kamarád rozhodl strčit hada do toho, čemu vytrvale říká "hadek". Ne, tohle není portmentau,¹² udělal jsi něco velmi hloupého a já chci svého hada zpátky! (smích publika)“
[S05E30 03:32.490 - 03:51.500]

Obr. 11– příklad absurdní koláže. Jediným pojítkem mezi tímto typem koláže a předchozím mluveným slovem je moderátorova snaha o pobavení publika prostřednictvím přirovnání či hyperboly.

¹² vznik nového slova spojením dvou běžně používaných slov. V tomto případě se jedná o spojení slov „had“ a „zadek“.

5.7 Shrnutí analýzy

Hlavním výzkumným problémem bylo zjišťování způsobů, jakými pořad dosahuje pobavení přítomného publika. Není však jisté, do jaké míry lze reakce publika považovat za autentickou. Dá se předpokládat, že některé potlesky a hlasité reakce jsou podněcovány produkčními pořady podobným způsobem, jako tomu například u některých sitcomů či late-night shows, další možností je použití předem nahraného smíchu, tzv. „*canned laughter*“ (Brewer, 2018). Může tedy existovat rozkol mezi tím, co producenti pořadu považují za vtipné, resp. jaké části prezentují jako vtipné, a tím, co „skutečné“ publikum považuje za zábavné. Reakce publika je tedy nutné brát s rezervou, a jejich přítomnost lze vnímat spíše jen jako pomocné vodítko k tomu, co by diváci u televizních obrazovek měli považovat za zábavné či jinak důležité. I přes tento fakt lze vystopovat vzorce, které vyvolávají reakci.

Zprvce se jedná o projev a mimické reakce moderátora. Trefné poznámky moderátora se nejčastěji vyznačují použitím sarkasmu a ironie, a slouží k vyzdvižení určité pointy či zesměšnění probírané osoby či instituce. Publikum dále reaguje například na jednotlivé segmenty a přechody mezi nimi (nejčastěji potleskem) nebo vložené videovstupy (pouze za předpokladu, že moderátor předem nastíní, co od videovstupu mohou očekávat).

Při kódování se autorovi podařilo kategorizovat také infografické prvky použité v průběhu jednotlivých epizod. Jejich význam je nutné analyzovat v kontextu projevu moderátora, jelikož významy obou složek jsou často úzce propojené. Velká část přítomných infografik pouze doplňuje fakta v moderátorově monologu. Tato práce se zaměřuje na práci Johna Olivera s kolážemi, jež u publika vyvolávají smích. S těmi často přímo interaguje svojí mimikou a gestikulací, a využívá je k eskalování své pointy. Koláže pak lze rozlišovat podle toho, zda přímo vychází z předešlého textu nebo John Oliver přichází s něčím, co na první pohled nemá nic společného s probíranou problematikou.

Typickým problémem při tvorbě kvalitativní analýzy je subjektivita autora práce. Při kódování textu mohlo dojít k subjektivní kategorizaci některých složek textu, jiný zpracovatel dat by mohl dojít k jiným závěrům. Osobě Donalda Trumpa je v pořadu věnováno několik desítek epizod a menších segmentů, a je možné, že obsáhlost zkoumaného vzorku nezajistila veškerá témata týkající se jeho osoby.

Vzhledem ke stabilní sledovanosti, silném mediálnímu pokrytí, přímo dohledatelným dopadům na společnost i aktivní fanouškovské základně pořadu se dle mého názoru jedná o

silný mediální fenomén, v jehož strukturách stále existuje mnoho prostoru pro analýzu odbornou veřejností. Při zpracovávání dat vyvstalo mnoho dalších otázek, jež by mohly být vhodným předmětem dalšího zkoumání. Nabízí se například práce moderátora se zdroji. John Oliver krom statistik vládních institucí využívá také útržky textů a audiovizuálního materiálu, jejichž původ pochází z médií příklánějících se k jedné ze stran dualitního politického systému USA. Analýza přidávání pozitivních či negativních emocí k daným textům moderátorem by mohla přinést vhled do jeho politické náklonnosti a nabízí se také zkoumání možného rámování těchto zdrojů. Délka zkoumaného pořadu se liší od pořadů podobného rázu, komparativní kvantitativní analýza poměru faktů a humoru by mohla přinést hlubší vhled do problematiky konvergence zábavného pořadu a žurnalistiky.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat hlavní proudy politické satiry v televizním vysílání a na sociálních sítích se zaměřením na politickou scénu USA. Životnost televizních zábavních pořadů s politickým nádechem je nevyzpytatelná. Tradice kultovních pořadů typu *SNL* či *The Tonight Show* jsou výjimkou potvrzující pravidlo. Jak bylo naznačeno výše, konvergence publicistiky či žurnalistiky a zábavních formátů by mohla poskytnout odpověď na snížený zájem o tištěné noviny a televizní zpravodajství. V době internetu se každý může podílet na tvorbě vlastní politické satiry a sdílet ji se zbytkem světa. Zatímco v televizním vysílání se politické satire dařilo v podání spíše liberálních moderátorů, na internetu vznikají početné komunity pravicových humoristů. Bude zajímavé sledovat, jakým způsobem se do produkce politické satiry promítne nástup umělé inteligence. Na sociálních sítích se v poslední době šíří tzv. „*deep fakes*“, tedy počítačem upravená videa obsahující falešné výrazy a výroky celebrit či politiků. Tento obsah je dalším důkazem toho, že je stále náročnější rozpoznat pravdivost, záměr a dopad internetového obsahu.

Praktická část práce se zaměřovala na jeden z nejpůvodnějších politicko-satirických pořadů současnosti, a to sice *Last Week Tonight with John Oliver*. Tematická analýza se soustředila na humornou stránku pořadu, a podařilo se rozklíčovat moderátorovy způsoby vyvolávání reakcí publika. Dále se podařilo zanalyzovat témata, kterými se John Oliver často zabývá při zmínce 45. prezidenta USA, Donalda Trumpa. Za hlavní zdroje moderátorova pobavení a kritiky lze považovat Trumpovu lživou a chaotickou rétoriku, neschopnost řešit osobní a státní problémy, a také neschopnost jeho pracovníků. V rámci analýzy obrazové složky pořadu bylo zaznamenáno také několik typů hojně využívaných infografik. Jedna část

infografik slouží k utvrzování monologu moderátora skrze citace či ilustrace, ty však nepřinesly žádnou reakci. Publikum reagovalo pouze na koláže vytvořené produkcí pořadu. Prvním typem je intertextuální koláž, která přímo vychází z probírané tematiky, a eskaluje moderátorovu pointu. Druhým typem je pak takzvaná off-topic koláž, která původně nemá s předešlým textem nic společného, až za pomoci moderátora je vložena do kontextu. Často se jedná o absurdní obraz, se kterým moderátor aktivně pracuje, reaguje na něj, mluví s ním, mění svůj hlas, a využívá výraznou gestikulaci.

Při psaní této práce začínala vrcholit další prezidentská kampaň Donalda Trumpa, lze tedy očekávat další vlnu zájmu o analýzu jeho výroků prostřednictvím zpravodajství i politické satiry. Střety s jeho předešlými soupeři přinesly vyostřené souboje jak v debatách, tak na sociálních sítích. Po první veřejné debatě se současným prezidentem USA Joe Bidenem vyvstalo mnoho otázek ohledně Bidenovy mentální způsobilosti vést nadále USA. V tuto chvíli lze vyzorovat neobvyklý úkaz, kdy i liberální média otevřeně kritizují hodnotově bližšího Bidena. Bude zajímavé zkoumat postoje politických satiriků k této kauze a k nadcházejícím prezidentským volbám jako celku.

Summary

The aim of this bachelor thesis was to map the main currents of political satire on television and social media, with a focus on the US political scene. The lifespan of television entertainment shows with a political slant is erratic. The tradition of cult shows like SNL and The Tonight Show are the exception that proves the rule. As suggested above, the convergence of journalism or journalism and entertainment formats could provide an answer to the diminished interest in print newspapers and television news. In the age of the Internet, anyone can participate in the creation of their own political satire and share it with the rest of the world. While political satire on television has thrived under more liberal hosts, the Internet has seen the emergence of large communities of right-wing humorists. It will be interesting to see how the advent of artificial intelligence will affect the production of political satire. Recently, so-called 'deep fakes', i.e. computer-edited videos containing fake expressions and statements by celebrities or politicians, have proliferated on social media. This content is further evidence that it is increasingly difficult to discern the truth, intent and impact of online content.

The practical part of the thesis focused on one of the most popular political-satirical programmes of the present day, namely Last Week Tonight with John Oliver. The thematic

analysis focused on the humorous side of the programme, and through thematic analysis it was possible to discern the presenter's intentions to entertain the audience. Furthermore, it was possible to analyse the themes that John Oliver often deals with when mentioning the 45th President of the USA, Donald Trump. The main sources of the moderator's amusement and criticism can be considered to be Trump's mendacious and chaotic rhetoric, his inability to address personal and national issues, and the incompetence of his staff. The analysis of the visual component of the programme also noted several types of infographics that were widely used. One part of the infographics is used to reinforce the presenter's monologue through quotations or illustrations, but these did not bring any reaction. The audience only responded to the collages created by the show's production. The first type is the intertextual collage, which draws directly from the topic being discussed and escalates the presenter's point. The second type is the so-called off-topic collage, which originally has nothing to do with the previous text, but is only put into context with the help of the moderator. Often this is an absurd image that the moderator actively works with, reacts to, talks to, changes his voice, and uses expressive gesticulation.

At the time of writing, Donald Trump's next presidential campaign was coming to a head, so we can expect another wave of interest in analysing his statements through news coverage and political satire. Clashes with his previous opponents have brought heated battles both in debates and on social media. After the first public debate with current US President Joe Biden, many questions were raised about Biden's mental fitness to continue to lead this country. An unusual phenomenon can be observed at the moment, with even the liberal media openly criticising the values of the closer Biden. It will be interesting to examine the attitudes of political satirists toward this case and the upcoming presidential election as a whole.

Odborná literatura

ABAD, A. (2016) *'Exploring intermedia agenda setting effects of Last Week Tonight with John Oliver'*, LSU Master's Theses. doi: 10.31390/gradschool_theses.3224.

ANDERSON, M. (2021) *'Americans divided on whether Trump should be permanently banned from social media'*, Pew Research Center doi: 10.31390/gradschool_theses.3224.

- BAYM, G. (2005) *'The daily show: discursive integration and the reinvention of political journalism'*, Political Communication, 22(3), pp. 259–276. doi: 10.1080/10584600591006492.
- BECKER, A.B. and WAISANEN, D.J. (2013) *'From funny features to entertaining effects: connecting approaches to communication research on political comedy'*, The Review of Communication, 13(3), pp. 161–183. doi: 10.1080/15358593.2013.826816.
- BLUMLER, J.G. a KAVANAGH, D. (1999) *'The third age of political communication: influences and features'*, Political Communication, 16(3), pp. 209–230. doi: 10.1080/105846099198596.
- BLUMLER, J.G. (2016) *'The fourth age of political communication'*, Politiques de communication, 6(1), pp. 19–30. doi: 10.3917/pdc.006.0019.
- BREWER, K.L. (2018) *'Don't make me laugh!: morality, ethics, and the laugh track'*, Studies in American Humor. The Pennsylvania State University Press. doi: 10.5325/studamerhumor.4.1.0010.
- DAVISSON, A. a DONOVAN, M. (2019) *'"Breaking the news ... on a weekly basis": trolling as rhetorical style on Last Week Tonight'*, Critical Studies in Media Communication, 36(5), pp. 513–527. doi: 10.1080/15295036.2019.1662389.
- FOX, J.R. (2018) *'Journalist or jokester? An analysis of Last Week Tonight with John Oliver'*. In: Baumgartner, J.C. and Becker, A.B. (eds.) *Political humor in a changing media landscape: a new generation of research*. Lexington Books, pp. 29–44.
- GOLF-PAPEZ, M. and VEER, E. (2017) *'Don't feed the trolling: rethinking how online trolling is being defined and combated'*, Journal of Marketing Management, 33(15–16), pp. 1336–1354. doi: 10.1080/0267257X.2017.1383298.
- GRAY, J., JONES, J.P. a THOMPSON, E. (eds.) (2009). *Satire TV: politics and comedy in the post-network era*. New York: New York University Press. ISBN 9780814794513.
- HOLBERT, R.L. et al. (2013) *'Affinity for political humor: an assessment of internal factor structure, reliability, and validity'*, Humor, 26(4). doi: 10.1515/humor-2013-0034.
- JAKUBOWICZ, K. a NAVRÁTILOVÁ, S. (2017). *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 9788021077474.
- JENKINS, H. (2006). *Convergence culture: where old and new media collide*. New York: New York University Press, ISBN 9780814742811.
- JEONG, M.S., LONG, J.A. and LAVIS, S.M. (2023) *'The viral water cooler: talking about political satire promotes further political discussion'*, Mass Communication and Society, 26(6), pp. 938–962. doi: 10.1080/15205436.2022.2138766.
- McNAIR, B. (2018). *An introduction to political communication*. 6th edn. London: Routledge. ISBN 9781138688732.

MILES, M.B., HUBERMAN, A.M. a SALDANA, J. (2018). *Qualitative data analysis*. London: SAGE Publications. ISBN 9781506386706.

NOTT, Gabriel Francis, "Not a Laughing Matter: John Oliver, Burkean Frames, and the Performance of Public Intellect" (2017). *Honors Theses*. 198. <https://scarab.bates.edu/honorsthesis/198>

PETERS, C. and ALLAN, S. (2022) 'Weaponizing memes: the journalistic mediation of visual politicization', *Digital Journalism*, 10(2), pp. 217–229. doi: 10.1080/21670811.2021.1903958.

RASKIN, V. (1985). *Semantic mechanisms of humour*. Dordrecht: Kluwer Academic. ISBN 9789027718999.

TASENTE, T. (2021) 'The 4 phases of evolution of political communication systems: from the golden age of the parties to the golden age of the users', *Technium Social Sciences Journal*, 2, pp. 76–83. doi: 10.47577/tssj.v2i1.50.

TIMBERG, B. a ERLER, B. (2004). *Television talk: a history of the TV talk show*. Austin, Tex.: University Of Texas Press. ISBN 9780292702184.

WAHL-JORGENSEN, K. (2016) 'Is there a "postmodern turn" in journalism?'. In: Peters, C. and Broersma, M. (eds.) *Rethinking Journalism*. London: Routledge, pp. 97–111.

WEINHOLD, W.M. and BODKIN, A.F. (2017) 'Homophobic masculinity and vulnerable femininity: SNL's portrayals of Trump and Clinton', *Feminist Media Studies*, 17(3), pp. 520–523. doi: 10.1080/14680777.2017.1304720.

YOUNG, D.G. (2021). *Irony and outrage: the polarized landscape of rage, fear, and laughter in the United States*. New York: Oxford University Press. ISBN 9780190072392.

ZANNETTOU, S. et al. (2017) 'The web centipede: understanding how web communities influence each other through the lens of mainstream and alternative news sources', 17. doi: 10.1145/3131365.3131390.

ZANNETTOU, S. et al. (2018) 'On the origins of memes by means of fringe web communities'. Dostupné z: <http://arxiv.org/abs/1805.12512>.

ZIV, A. (1984). *Personality and sense of humor*. Dordrecht: Springer. ISBN 9780826145406.

Články v online médiích:

BELLA, T. (2023, April 25) 'Before Tucker Carlson', *Washington Post*. Dostupné z: <https://washingtonpost.com/history/2023/04/25/tucker-carlson-fox-cnn-jon-stewart/> [cit. 20-07-2023].

BIERMAN, E. (2015) 'John Oliver: The world's 100 most influential people', *TIME.com*. Dostupné z: <https://time.com/collection-post/3822865/john-oliver-2015-time-100/> [cit. 19-07-2023].

BOGOST, I. (2017) 'Obama was too good at social media', *The Atlantic*. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2017/01/did-america-need-a-social-media-president/512405/> [cit. 19-07-2023].

BORT, R. (2016, January 8) 'Ricky Gervais's most offensive Golden Globes jokes', *Newsweek*. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/ricky-gervais-golden-globes-offensive-jokes-ranked-412960> [cit. 31-07-2023].

BROWNSTONE, S. (n.d.) 'John Oliver inspired a bill introduced in the state legislature today', *The Stranger*. Dostupné z: <https://www.thestranger.com/news/2015/01/16/21482571/john-oliver-inspired-a-bill-introduced-in-the-state-legislature-today> [cit. 11-07-2024].

CZAJKOWSKI, Emily. (2013, July 22) 'A look back at John Oliver's pre-“Daily Show” work', *Splitsider*. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130727183935/http://splitsider.com/2013/07/a-look-back-at-john-olivers-pre-daily-show-work/> [cit. 09-07-2024].

ELLIOT, R.C. (2019) 'Satire | Definition & examples', *Encyclopædia Britannica*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/satire> [cit. 19-07-2023].

EW.com. (n.d.) "“Daily Show” reporter finds humor in politics', *EW*. Dostupné z: <https://ew.com/article/2004/08/13/daily-show-reporter-finds-humor-politics/> [cit. 10-07-2024].

FLOOD, B. (2020) 'Babylon Bee CEO says liberals are “threatened by the effectiveness of satire” so they attempt to silence it'. [Online] *Fox News*. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/media/babylon-bee-liberals-satire-silence> [cit. 28-07-2023].

FRAMKE, C. (2016) 'John Oliver on making “Last Week Tonight” and why he won't focus on the 2016 election', *Vox*. Dostupné z: <https://www.vox.com/2016/2/14/10989154/john-oliver-last-week-tonight-season-3> [cit. 10-07-2024].

GLAISTER, D. (2007) 'Fox launches rightwing satire show', *The Guardian*, 16 February. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2007/feb/16/usnews.broadcasting> [cit. 2024-04-30].

GOTFRIED, J. (2014, December 12) 'For some, the satiric “Colbert Report” is a trusted source of political news', *Pew Research Center*. Dostupné z: <https://pewresearch.org/short-reads/2014/12/12/for-some-the-satiric-colbert-report-is-a-trusted-source-of-political-news/> [cit. 24-06-2023].

GRAHAM, J. (2021) 'Can Facebook take a joke? This parody account doesn't think so'. [Online] *Deseret News*. Dostupné z: <https://www.deseret.com/2021/8/23/22638183/is->

[facebook-censoring-the-babylon-bee-or-does-the-mark-zuckerberg-just-not-get-jokes-conservatives](#) [cit. 28-07-2023].

GROSS, T. (2012) 'Colbert: "Re-becoming" the nation we always were', *Fresh Air, NPR*, 4. října. Dostupné z: <https://www.npr.org/2012/10/04/162304439/colbert-re-becoming-the-nation-we-always-were>. [cit. 19-05-2022].

GROSS, T. (2018) 'John Oliver finds humor in the news no one wants to hear about', *NPR*, 7. března. Dostupné z: <https://www.npr.org/2018/03/07/591457135/john-oliver-finds-humor-in-the-news-no-one-wants-to-hear-about> [cit. 10-07-2024].

GUTHRIE, M. (2014) 'John Oliver on the luxurious "freedom" of HBO, his complicated relationship with NYC', *The Hollywood Reporter*. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/john-oliver-luxurious-freedom-hbo-696165/> [cit. 19-05-2022].

HEWITT, H. (2007) "'24" creator Joel Surnow on his new creation, the 1/2 Hour News Hour, and reacting to the hit piece in the New Yorker', *The Hugh Hewitt Show*. Dostupné z: <https://hughhewitt.com/24-creator-joel-surnow-on-his-new-creation-the-12-hour-news-hour-and-reacting-to-the-hit-piece-in-the-new-yorker> [cit. 30-04-2024].

IMDb. (n.d.) 'John Oliver | Writer, Producer, Actor', *IMDb*. Dostupné z: https://www.imdb.com/name/nm1056659/?ref=ttfc_fc_wr32 [cit. 10-07-2024].

LOVE, M. (2017, February 14) '50 best stand-up comics of all time', *Rolling Stone*. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/culture/culture-lists/50-best-stand-up-comics-of-all-time-126359/richard-pryor-2-105990/> [cit. 31-07-2023].

McCARTHY, S.L. (2024, February 8) 'John Oliver opens up about "Daily Show" kicking him to the curb', *The Daily Beast*. Dostupné z: <https://www.thedailybeast.com/john-oliver-opens-up-about-daily-show-kicking-him-to-the-curb> [cit. 10-07-2024].

NEWMAN, N. (2016) 'Distinctions between hard and soft news', *Reuters Institute Digital News Report*. Dostupné z: <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2016/hard-soft-news-2016/> [cit. 30-04-2024].

PORTER, R. (2023) 'Late night shows shut down with WGA strike', *The Hollywood Reporter*. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-news/wga-strike-late-night-shows-shut-down-1235477882/> [cit. 31-07-2023].

SNEED, T. (2014, April 22) 'Why "Last Week Tonight" will not just be "The Daily Show" on Sundays', *US News*. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/articles/2014/04/22/5-things-to-know-about-last-week-tonight-with-john-oliver> [cit. 10-07-2024].

The Babylon Bee. (2019) 'The Babylon Bee | Your trusted source for Christian news satire', *The Babylon Bee*. Dostupné z: <https://babylonbee.com/> [cit. 31-07-2023].

The Hollywood Reporter. (2015) 'Hollywood's 100 favorite TV shows', *The Hollywood Reporter.com*. Online. © 2024 Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/lists/best-tv-shows-ever-top-819499/i-love-lucy/> [cit. 31-07-2023].

The Hollywood Reporter. (2014) 'HBO's new late-night host John Oliver reveals his 5 comedic influences (photos)', © 2024 *The Hollywood Reporter*. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/gallery/john-oliver-reveals-his-5-696662/> [cit. 01-08-2023].

The Daily Show (2024) 'Jon Stewart on Tucker Carlson's Putin interview & trip to Russia | The Daily Show', *YouTube*. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oM2h3KnWAWY> [cit. 30-04-2024].

IMDb. (n.d.) 'Armando Iannucci | Writer, Producer, Director', *IMDb*. Dostupné z: https://www.imdb.com/name/nm0406334/?ref_=nv_sr_srsrg_0_tt_2_nm_1_q_armand%2520ianucci [cit. 31-07-2023].

The Onion. (2019) 'The Onion | America's finest news source', *The Onion*. Dostupné z: <https://www.theonion.com/> [cit. 31-07-2023].

TOPPING, A. (2015, May 31) 'Ex-Fifa vice president Jack Warner swallows Onion spoof', *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2015/may/31/ex-fifa-vice-president-jack-warner-swallows-onion-spoof> [cit. 30-04-2024].

PBS. (n.d.) 'Bill Moyers Journal . Transcripts | PBS', *PBS*. Dostupné z: <https://www.pbs.org/moyers/journal/04272007/transcript1.html> [cit. 10-07-2024].

Reuters. (2008) 'The SNL effect: "Saturday Night Live" political skits make real impact on voters', 5 November. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140228223041/http://www.reuters.com/article/2008/11/05/iDUS255618+05-Nov-2008+PRN20081105> [cit. 30-04-2024].

ROBERTSON, A. (2016) 'Hillary Clinton exposing Pepe the Frog is the death of explainers', *The Verge*. Dostupné z: <https://www.theverge.com/2016/9/15/12926976/hillary-clinton-trump-pepe-the-frog-alt-right-explainer> [cit. 30-04-2024].

WILKINSON, A. (2019) 'How "Last Week Tonight" became one of the most influential shows on TV', *Vox*. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/2019/2/14/18213228/last-week-tonight-john-oliver-hbo-season-six> [cit. 31-07-2023].

Zilber, A. (2022) 'Twitter suspends Babylon Bee account for naming Rachel Levine "man of the year"', *New York Post*. Dostupné z: <https://nypost.com/2022/03/21/twitter-suspends-babylon-bee-over-rachel-levine-man-of-the-year-title/> [cit. 01-08-2023].

Yahoo News. (2012) 'Oops! China's Communist Party paper hails NKorea's Kim being named The Onion's "sexiest man"', *Yahoo News*. Dostupné z: <https://news.yahoo.com/oops-chinas-communist-party-paper-hails-nkoreas-kim-140014309.html> [cit. 30-04-2024].

WEIGEL, D. (2013) 'The Onion: Not funny. (A #SlatePitches special report.)', *Slate*.

Dostupné z: <https://slate.com/news-and-politics/2013/09/the-onion-not-funny-a-slatepitches-special-report.html> [cit. 30-04-2024].

YouTube. (n.d.) 'LastWeekTonight', *YouTube*. Dostupné z: <https://www.youtube.com/@lastweektonight/videos> [cit. 10-07-2024].

Web.archive.org. (2007) 'CNN Transcript - Larry King Live: Jon Stewart Looks Back at Election 2000 - December 15, 2000', *CNN*. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20070524034356/http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/0012/15/lkl.00.html> [cit. 10-07-2024].

Web.archive.org. (2015) 'A delusional Chevy Chase says he created The Daily Show', *AOL TV*. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20150518094259/http://www.aoltv.com/2007/04/16/a-delusional-chevy-chase-says-he-created-the-daily-show/> [cit. 10-07-2024].

Využité audiovizuální zdroje

Oliver, J. (host). (2014). "Televangelists." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 25). HBO.

Oliver, J. (host). (2016). "Donald Trump." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 3, Episode 3). HBO.

Oliver, J. (host). (2017). "Trump vs. Truth." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 4, Episode 1). HBO.

Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO.

Oliver, J. (host). (2022). "Supreme Court." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 11, Episode 1). HBO.

Zdroje použitých obrázků

Obr. 1 – [www.facebook.com](https://www.facebook.com/share/p/Zbi4xXbtrMPfbpPR/). (n.d.). *Log in or sign up to view*. Available at: <https://www.facebook.com/share/p/Zbi4xXbtrMPfbpPR/>

Obr. 2 – „Happy Merchant". *Know Your Meme*, 18. listopad 2011, <https://knowyourmeme.com/memes/happy-merchant>.

Obr. 3 – „The Onion | America's Finest News Source." *The Onion*, <https://www.theonion.com>. Viděno 13. červenec 2024.

Obr. 4 – Guthrie, Marisa. „John Oliver on the Luxurious 'Freedom' of HBO, His Complicated Relationship With NYC". *The Hollywood Reporter*, 16. duben 2014, <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/john-oliver-luxurious-freedom-hbo-696165/>.

Obr. 5 – Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO. Obr. 11 - Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO.

Obr. 6 – Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO. Obr. 11 - Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO.

Obr. 7 – Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO. Obr. 11 - Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO.

Obr. 8 – Oliver, J. (host). (2014). "Televangelists." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 25). HBO.

Obr. 9 – Oliver, J. (host). (2017). "Trump vs. Truth." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 4, Episode 1). HBO.

Obr. 10 – Tematická mapa předmětů moderátorových urážek na osobě Donalda Trumpa.
Zdroj: autor práce

Obr. 10 – Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO. Obr. 11 - Oliver, J. (host). (2015). "Government Surveillance." In Last Week Tonight with John Oliver (Season 2, Episode 8). HBO.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled analyzovaných epizod + statistiky (tabulka)

Příloha č. 2: Přehled speciálních segmentů pořadu (tabulka)

Seznam zkratek

USA – Spojené Státy Americké
HBO – Home Box Office
NBC – National Broadcasting Company
SNL – Saturday Night Live
LWT – Last Week Tonight with John Oliver
TDS – The Daily Show
CC – Comedy Central
JO – John Oliver
DT – Donald Trump

SCHVÁLENO

2022

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:																
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Vojtěch Ruda	Razítko podatelny:															
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020	<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Univerzita Karlova</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td>15 -09- 2022</td> <td>-1-</td> </tr> <tr> <td>Čj. 309</td> <td colspan="2">Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Příloha:</td> <td colspan="2"></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova			Fakulta sociálních věd			Došlo dne:	15 -09- 2022	-1-	Čj. 309	Příloh:		Příloha:		
Univerzita Karlova																
Fakulta sociálních věd																
Došlo dne:	15 -09- 2022	-1-														
Čj. 309	Příloh:															
Příloha:																
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 94162393@fsv.cuni.cz																
Studijní program/speciální studie: Komunikační studia, mediální studia, bakalářské, prezenční																
Název práce v češtině: Politické hodnoty a humor pořadu John Oliver: Co týden vzal a dal																
Název práce v angličtině: Political values and humor of Last Week Tonight with John Oliver																
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/23																
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Politická satira má na územích Spojených Států Amerických bohatou historii. Jedním z nejuspěšnějších satirických pořadů současnosti je Last Week Tonight, ve kterém se moderátor John Oliver věnuje různorodým ekonomickým a socio-politickým tématům, které hýbají zejména americkou společností. Pořad v sobě kombinuje prvky late-night talk show a investigativní publicistiky. Vzhledem k takové konvergenci žánrů lze předpokládat, že objektivita moderátora bude do jisté míry upozaděna ve prospěch snahy o pobavení publika. Počet shlédnutí se u jednotlivých dílů pořadu často pohybuje v řádu milionů, můžeme se tedy domnívat, že tvůrci pořadu se přímo podílí na tvorbě mediálních obrazů zásadních aktérů nejen americké politické scény. Práce si dává za úkol seznámit čtenáře se zásadními mediálními produkty žánru a následně představit funkci a kategorie humoru v analyzovaném pořadu.																
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod <ul style="list-style-type: none"> - Vymezení tématu - Cíl práce 1) Politická satira v USA <ul style="list-style-type: none"> - Politická satira v „tradiční“ televizi - Politická satira s příchodem nových médií 2) Politická satira jako projev politické komunikace <ul style="list-style-type: none"> - Demokratická funkce a služba veřejného zájmu - Diskurzivní integrace jako vlastnost politické satiry - Integrace zpravodajství a názorové publicistiky 3) John Oliver <ul style="list-style-type: none"> - Život a dílo - „The John Oliver effect“ 4) Výzkum <ul style="list-style-type: none"> - Představení výzkumné metody - Představení vzorku a získaných dat - Interpretace výsledků výzkumu Závěr																
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):																

Výzkumný vzorek bude tvořen deseti nejsledovanějšími epizodami na serveru YouTube, seznam bude stanoven měsíc po poslední odvysílance epizodě letošní sezóny. Dále bude do vzorku zahrnuto pět potenciálně významných epizod, která reagují na zásadní americká či globální politická témata, a to sice *Last Week Tonight with John Oliver Brevit (S03E16)*, *Authoritarianism (S05E30)*, *COVID-19 misinformation (S07E09)*, *Critical Race Theory (S09E01)*, *2021-22 Inflation Surge (S09E17)*.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Při zpracování vybraného vzorku bude využita metoda kvalitativní obsahové analýzy. Práce postupně čtenáře seznámí se strukturou a jednotlivými složkami pořadu, identifikuje probíraná témata a následně zanalyzuje využití humoru, jenž přítomnost je potvrzena reakcí publika, nejčastěji smíchem či potleskem.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

MCNAIR, Brian. *An introduction to political communication*. Sixth edition. London: Routledge, 2018, xiv, 251 stran : ilustrace, tabulky ; 24 cm. ISBN 978-0-415-73941-2.

Kniha představuje zásadní aspekty politické komunikace, kapitoly o médiích pak pojednávají například o roli médií v liberální demokracii a jakým způsobem média často zpracovávají politická témata.

STREET, John. *Politics and popular culture*. Philadelphia: Temple University Press, 1997, x, 212 s. ; 24 cm. ISBN 1-56639-603-4.

Kniha pojednává o vztahu politiky a populární kultury. Pro účely práce je zásadní zejména pojednání o užití populární kultury k projevu nespokojenosti s politickou scénou. Provázanost je dokazována například na osobě Ronalda Raegana, který se za svého života ocitl na obou stranách barikády.

JEFFREY P. JONES. *Entertaining Politics: Satiric Television and Political Engagement*. Lanham, Md: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. v. 2nd ed ISBN 9780742565272.

Kniha mimojiné prozkoumává vazby mezi politickou satirou a politikou samotnou, popisuje, čím se politická satira může odlišovat od politické žurnalistiky a představuje zásadní aktéry a etapy americké politické satiry.

DAVISSON, Amber a Mackenzie DONOVAN. "Breaking the news ... on a weekly basis": trolling as rhetorical style on Last Week Tonight. *Critical studies in media communication* [online]. Abingdon: Routledge, 2019, 36(5), 513-527 [cit. 2022-09-12]. ISSN 1529-5036.

Článek udává příklady tzv. „trollení“, tedy aktivit moderátora, které mají za úkol určitým způsobem cíleně zdiskreditovat fyzickou či právní osobu. Autor také vyzdvihuje participační kulturu publika, jenž je s pořadem silně spojena.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, 539 stran : ilustrace ; 24 cm. ISBN 978-80-247-3568-9.

Tato příručka metodologie tvorby mediálních analýz poskytne potřebné znalosti, postupy a nástroje nutné k úspěšnému vypracování analytické části práce.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

CERNA, Arina. *Mediální reprezentace celebrit ve formátu late-night talk show*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Katedra elektronické kultury a sémiotiky. Vedoucí práce Novák, Vojtěch.

TYPOVSKÝ, František. *Žurnalistické postupy v politicko-satirických pořadech v USA*. 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Moravec, Václav.

JANÁK, Antonín. *Politicko-zpravodajská satira v pořadu The Daily Show*. 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Kruml, Milan.

Datum / Podpis studenta/ky
14.9.2022

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.